

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO.410.1.1.2025

Dorota Ryl
Wojewoda Łódzki
Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi
ul. Piotrkowska 104,
90-926 Łódź

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.103.2025 Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 2 czerwca 2025 r.

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/10 - województwo łódzkie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 93-106 Łódź
tel. 48422393200, llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi, ul. Piotrkowska 104, 90-926 Łódź, zwany dalej także „ŁUW”
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dorota Ryl, Wojewoda Łódzki, od dnia 20 grudnia 2023 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	Sylwia Piechota, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/141/2024 z 20 grudnia 2024 r. Magdalena Walicka-Bąk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/142/2024 z 20 grudnia 2024 r. Zuzanna Sieradzka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/143/2024 z 20 grudnia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2024 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/10 - województwo łódzkie oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych² (dalej: ufp), w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/10 – województwo łódzkie.

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2024 r. Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zakres kontroli Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy wykonania planu dochodów budżetowych,
- analizy porównawczej zrealizowanych dochodów budżetowych z planem i wykonaniem roku ubiegłego,
- analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontroli prawidłowości przeniesień planowanych wydatków dokonywanych w części 85/10 w trakcie roku budżetowego,
- kontroli prawidłowości wprowadzonych zmian w planie finansowym dysponenta w wyniku zwiększeń dokonanych środkami z rezerw celowych,
- kontroli prawidłowości dokonanych blokad,
- kontroli przestrzegania ustalonych dla części 85/10 limitów wydatków, w tym – limitów środków na wynagrodzenia,
- kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.

- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków bieżących i inwestycyjnych dysponenta III stopnia,
- szczegółowej analizy wydatków ponoszonych na działania promocyjne i reklamowe oraz usługi doradcze i eksperckie,
- analizy wybranej próby przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analizy stanu zobowiązań,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/10.

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 85/10 – województwo łódzkie, wykorzystano również wyniki kontroli wykonania planu finansowego na 2024 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi i wykorzystania dotacji przez Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomsku.

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/10 – województwo łódzkie.

Kontrola 11,0% wydatków budżetu państwa⁴ i 46,2% wydatków budżetu środków europejskich wykazała, że co do zasady zostały zrealizowane w sposób celowy i gospodarny oraz zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi. Wojewoda rzetelnie, zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu państwa w części 85/10. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nieprawidłowego wyliczania miesięcznych dotacji powiatom prowadzącym lub zlecającym prowadzenie domu pomocy społecznej dla mieszkańców przyjętych lub skierowanych do nich przed 1 stycznia 2004 r.⁵, ustalania średniej miesięcznej kwoty dotacji dla województwa oraz zwiększenia powiatom ww. dotacji z pominięciem ustawowych kryteriów. Stwierdzono również przypadki braku weryfikacji rozliczenia dotacji na finansowanie bonu energetycznego w zakresie jego podpisania przez podmioty uprawnione, nieprawidłowego przyjęcia na stan zakupionych środków trwałych, nieprzestrzegania Regulaminu udzielania zamówień publicznych i nieokreślenia w umowie elementów nadzoru. Nieprawidłowości te z uwagi na skalę lub formalny charakter, nie miały wpływu na ocenę.

Roczne sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych (Rb-Z) zostały sporządzone terminowo, a sprawozdania łączne na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w rocznych sprawozdaniach jednostkowych dysponenta części 85/10 oraz ŁUW (dysponenta III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stwierdzona w toku kontroli nieprawidłowość, dotycząca wykazania przez ŁUW w sprawozdaniu Rb-70 zobowiązania z tytułu zaległego wynagrodzenia, z uwagi na skalę nie spowodowała obniżenia oceny.

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Badane dotacje, rezerwy ogólna i celowe, blokady, wydatki ŁUW.

⁵ Tzw. „na starych zasadach”.

Sprawowana kontrola zarządcza ograniczała ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w zakresie sporządzanych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Pozostałe nieprawidłowości dotyczące braku aktualizacji wewnętrznych procedur ŁUW w zakresie sprawozdawczości miały charakter formalny i nie wpłynęły na ocenę.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Dochody budżetowe
Opis stanu faktycznego	Dochody zrealizowane w części 85/10 w 2024 r. w kwocie 211 648,2 tys. zł stanowiły 135,5% dochodów planowanych (156 253,0 tys. zł) i 115,6% dochodów uzyskanych w roku 2023 (183 121,3 tys. zł). Najwyższe dochody (% dochodów wykonanych w 2023 r.) uzyskano w związku z realizacją zadań z zakresu: — gospodarki mieszkaniowej⁷ (81 872,9 tys. zł), głównie z tytułu dochodów uzyskanych z gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, tj.: sprzedaży, opłat za trwałe zarząd, użytkowanie wieczyste, czynsz dzierżawny i najem, oraz przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, dochodów przekazanych przez powiaty wynikających z decyzji odszkodowawczych na nieruchomości Skarbu Państwa przejmowane na cele publiczne (130,6%); — rolnictwa i łowiectwa⁸ (53 559,6 tys. zł), w tym m.in. z tytułu dochodów uzyskanych przez powiatowe inspektoraty weterynarii („PIW”), głównie z tytułu opłat za czynności weterynaryjne wykonywane przez państwową służbę weterynaryjną oraz lekarzy wyznaczonych przez Powiatowych Lekarzy Weterynarii, tj. kontrole zwierząt przeznaczonych do handlu, dopuszczanie do obrotu środków spożywczych, nadzór nad przetwórstwem, odprawy transportowe, wystawianie świadectw, kar nałożonych za niespełnienie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa na użytek własny oraz wymogów sanitarnych w ubojniach (108,0%); — rodziny⁹ (36 649,9 tys. zł) głównie z tytułu uzyskanych zwrotów od dłużników alimentacyjnych należności w wysokości zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej oraz wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym, wyegzekwowanych przez komorników sądowych i przekazanych organowi właściwemu wierzyciela, uzyskanych przez gminy, zwrotów nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych dotyczących lat ubiegłych, które finansowane były z dotacji celowej przekazanej jednostkom samorządu terytorialnego¹⁰, odsetek oraz kosztów upomnienia, zwrotów niewykorzystanych dotacji celowych z roku 2023; (108,0%); — administracji publicznej¹¹ (21 019,4 tys. zł) z tytułu dochodów uzyskanych przede wszystkim z opłat paszportowych, opłat za zezwolenia na pracę dla cudzoziemców, opłat za wydanie kart pobytu dla cudzoziemców, odsetek naliczanych od należności nieuregulowanych w terminie oraz dochodów uzyskanych przez gminy z opłat za udostępnianie danych z Rejestru

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dział 700.

⁸ Dział 010.

⁹ Dział 855.

¹⁰ Dalej: „JST” lub „jednostki samorządu terytorialnego”.

¹¹ Dział 750.

Mieszkańców, Rejestru Zamieszkania Cudzoziemców, Rejestru PESEL, Rejestru Dowodów Osobistych i dokumentacji związanej z dowodami osobistymi (111,5%).

Na wyższe w porównaniu do planowanego wykonanie dochodów decydujący wpływ miały dochody w: rozdziale 70005¹² (wyższe o 30 198,9 tys. zł) z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa¹³ oraz z decyzji odszkodowawczych za nieruchomości Skarbu Państwa przejmowane na cele publiczne; rozdziale 75011¹⁴ (wyższe o 8 769,0 tys. zł) z wpływów uzyskanych przez ŁUW głównie z opłat paszportowych, opłat za zezwolenia na pracę dla cudzoziemców i opłat za wydanie kart pobytu dla cudzoziemców oraz rozdziale 85502¹⁵ (wyższe o 7 218,7 tys. zł) głównie z tytułu zwrotów od dłużników alimentacyjnych należności w wysokości zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej oraz wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym, wyegzekwowanych przez komorników sądowych, jak również dochodów uzyskanych głównie z tytułu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych - program „Rodzina 500+” - dotyczących lat ubiegłych, które finansowane były z dotacji celowej przekazanej JST.

Dochody niższe od planowanych dotyczyły głównie niższych wpływów uzyskanych przez powiaty¹⁶ (o kwotę 814,5 tys. zł) z tytułu wpłat wniesionych za dokonanie wpisu do ewidencji oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom, oraz wpłat dotyczących wniosków o wydanie zezwoleń na pracę sezonową cudzoziemcom, a także niższych dochodów uzyskanych przez powiatowe inspektoraty weterynarii¹⁷ (o kwotę 592,4 tys. zł) w związku ze zmniejszeniem ilości badań rzeźnych, spadkiem ubojów zwierząt, wydawaniem mniejszej ilości świadectw zdrowia świń kierowanych do rzeźni, wykonywaniem mniejszej ilości badań przed ubojowymi i poubojowymi mięsa w zakładach, likwidacją dużej ilości podmiotów zajmujących się chowem trzody chlewnej oraz zmniejszeniem się poziomu eksportu produktów mlecznych.

Dochody zrealizowane przez ŁUW wynosiły 23 251,9 tys. zł i stanowiły 174,7% kwoty planowanej (13 308,0 tys. zł) oraz 105,7% kwoty wykonanej w roku 2023 (21 995,0 tys. zł). Zwiększenie dochodów w stosunku do roku poprzedniego wynikało w głównej mierze z wyższego wykonania dochodów w: rozdziale 75011¹⁸ (wzrost o 2 140,4 tys. zł), w tym głównie wpływów z opłat paszportowych oraz za wydanie kart pobytu czy też opłat za wydanie zezwolenia na pracę dla cudzoziemców oraz w rozdziale 85195¹⁹ (wzrost o 1 051,3 tys. zł), głównie z tyt. opłat za wpis do rejestru osób uprawnionych do wykonywania zawodu medycznego, w związku z wejściem w życie ustawy o niektórych zawodach medycznych z dnia 17 sierpnia 2023 r.²⁰ nakładającej na pracowników medycznych z 15 grup zawodowych obowiązek uzyskania wpisu do rejestru dla możliwości wykonywania zawodu medycznego, który podlega opłacie

¹² Gospodarka gruntami i nieruchomościami.

¹³ Tj.: sprzedaży, opłat za trwałe zarząd, użytkowanie wieczyste, czynsz dzierżawny i najem, oraz przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności dotyczące nieruchomości Skarbu Państwa.

¹⁴ Urzędy wojewódzkie.

¹⁵ Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego.

¹⁶ Rozdział 85333 Powiatowe urzędy pracy.

¹⁷ Rozdział 01034 Powiatowe inspektoraty weterynarii.

¹⁸ Urzędy wojewódzkie.

¹⁹ Pozostała działalność.

²⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1972, ze zm.

w wysokości 100 zł²¹. Jednocześnie w odniesieniu do roku 2023 największe zmniejszenie (o 1 612,4 tys. zł) odnotowano w rozdziale 71015²², co wynikało z wydania w 2024 r. przez Powiatowe Inspektoraty Nadzoru Budowlanego postanowień ustalających opłaty legalizacyjne w znacznie niższych kwotach pomimo wpływu znacznie większej liczby przekazanych postanowień²³.

Zarówno u dysponenta części 85/10 jak i w ŁUW na poziomie działów i rozdziałów na koniec roku nie wystąpiły ujemne dochody.

Na koniec 2024 r. w części 85/10 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 1 174 907,1 tys. zł, w tym zaległości netto w wysokości 1 093 995,1 tys. zł (93,1% należności). W porównaniu do 2023 r. należności pozostałe do zapłaty były wyższe o 28 959,8 tys. zł, tj. o 2,5%, a zaległości o kwotę 9 657,5 tys. zł, tj. o 0,9%.

Zarówno należności jak i zaległości wystąpiły głównie w działach:

- 855 *Rodzina* (należności pozostałe do zapłaty: 1 005 990,2 tys. zł, zaległości netto: 951 490,0 tys. zł), w szczególności z tytułu niewyegzekwowanych od dłużników zwrotów świadczeń alimentacyjnych oraz świadczeń wypłacanych z funduszu alimentacyjnego. Wzrost należności i zaległości dotyczył głównie nieuiszczonych wpłat od dłużników z tytułu wypłacanych zaliczek alimentacyjnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego i naliczonych odsetek od zaległości w związku z bezskutecznością prowadzonych postępowań egzekucyjnych²⁴,
- 700 *Gospodarka mieszkaniowa* (należności pozostałe do zapłaty: 78 791,4 tys. zł, zaległości netto: 78 996,8 tys. zł) dotyczyły głównie nieuregulowanych przez kontrahentów opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości, opłat za trwały zarząd, wieczyste użytkowanie gruntów, służebności, wpływów z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze, wpływów z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym,
- 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* (należności pozostałe do zapłaty: 48 580,6 tys. zł, zaległości netto: 30 794,3 tys. zł), w tym w głównej mierze z tytułu nałożonych administracyjnych kar pieniężnych za naruszenie wymogów ochrony środowiska na podstawie przepisów art. 104 ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych²⁵ oraz z przypisu należności z tytułu ustalonej opłaty za usunięcie drzew lub krzewów, o której mowa w art. 84 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody²⁶, w związku z decyzjami Wojewody

²¹ 0620 Wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne, w tym opłaty za częstotliwości.

²² Nadzór budowlany.

²³ 0690 Wpływy z różnych opłat.

²⁴ Rozdział 85502 Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego

²⁵ Rozdział 90014 Inspekcja Ochrony Środowiska (należności pozostałe do zapłaty: 30 814,3 tys. zł, zaległości netto: 30 794,3 tys. zł).

²⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.

Łódzkiego wydanymi w sprawie projektów zagospodarowania przestrzennego i pozwolenia na budowę²⁷.

Największy spadek należności i zaległości (o 68 739,1 tys. zł) odnotowano w rozdziale 60004²⁸. Powyższe wynikało z przeksięgowania należności z tytułu częściowo odzyskanych i przewidzianych do odzyskania, na podstawie zawartej ugody²⁹, środków związanych z nieprawidłową realizacją projektu³⁰ oraz zakwalifikowania ww. należności do należności dysponenta części 77.

W ŁUW stan należności pozostałych do zapłaty na koniec 2024 r. wyniósł 32 743,9 tys. zł, w tym zaległości netto 13 886,8 tys. zł (tj. 42,4% należności). W porównaniu do roku poprzedniego należności te były wyższe o 6 289,7 tys. zł, tj. o 23,8% ale jednocześnie zaległości uległy zmniejszeniu o 396,8 tys. zł, tj. o 2,8%. Wzrost należności pozostałych do zapłaty wynikał przede wszystkim z opłat za usunięcie drzew i krzewów³¹ w związku z decyzjami Wojewody Łódzkiego wydanymi w sprawie projektów zagospodarowania przestrzennego i pozwolenia na przeprowadzenie inwestycji, których termin płatności przypada na lata przyszłe.

(akta kontroli str. 4-14, 1097-1125, 8855-8879, 8969-9117)

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

Wydatki budżetu państwa zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2024³² w części 85/10 – województwo łódzkie, w kwocie 2 433 649,0 tys. zł zostały zwiększone wynikowo w ciągu roku budżetowego do kwoty 3 395 798,0 tys. zł (tj. o 962 149,0 tys. zł), w tym zwiększone środkami pochodzącymi z rezerwy ogólnej (2 160,0 tys. zł), rezerwy celowej cz. 83 (960 661,2 tys. zł) oraz środkami części 42 (10,5 tys. zł) oraz zmniejszone o kwotę 682,7 tys. zł tytułem przeniesienia do cz. 29³³. Wydatki budżetu państwa w części 85/10 wyniosły 3 318 287,8 tys. zł, co stanowiło 97,7% planu po zmianach i 124,8% wydatków wykonanych w 2023 roku (2 659 515,5 tys. zł).

(akta kontroli str.1513-1570, 8089-8121, 8417-8466)

Na niewykorzystane w stosunku do planu po zmianach wydatki w wysokości 77 510,2 tys. zł składały się w głównej mierze: zwroty dotacji celowych udzielonych na rzecz JST (38 978,2 tys. zł³⁴) oraz blokady środków na dotacje dla JST (18 509,3 tys. zł).

Największe wydatki z budżetu Wojewody Łódzkiego, stanowiące 32,1% wydatków ogółem, dotyczyły zadań z zakresu rodziny (zrealizowane w kwocie 1 063 675,3 tys. zł, tj. w 97,8% planu po zmianach w dziale 855). Środki te wykorzystano głównie na dotacje celowe dla JST, w tym na: realizację przez gminy świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna, opłacenia składek, ubezpieczenia emerytalnego i rentowego

²⁷ Rozdział 90019 *Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska* (należności pozostałe do zapłaty: 17 766,3 tys. zł).

²⁸ Lokalny transport zbiorowy.

²⁹ Zawartej 1 marca 2024 r.

³⁰ W ramach umowy nr Z/2.10/I/1.6/22/05/U/241/06 zawartej w dniu 9 sierpnia 2006 r. realizowanej ze Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006 (ZPORR).

³¹ Rozdział 90019 *Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska*

³² Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 122 ze zm.).

³³ Na realizację istotnych zadań obronnych w obszarze wydatków bieżących.

³⁴ Zwroty dotacji do dnia 31 grudnia 2024 r. jak i w okresie przejściowym po zakończeniu roku budżetowego.

z ubezpieczenia społecznego, jednorazowego świadczenia „Za życiem”, oraz koszty obsługi (1 002 918,8 tys. zł) i świadczenia wychowawczego (1 737,9 tys. zł), oraz na opłacenie przez gminy składek zdrowotnych za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz zasiłek dla opiekuna (19 474,1 tys. zł). Wydatki te były wyższe od poniesionych w 2023 r. o 198 244,6 tys. zł w głównej mierze z powodu wzrostu wysokości świadczenia pielęgnacyjnego oraz wzrostu składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne³⁵, większej liczby wypłaconych świadczeń, a także realizacji rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2024–2027”³⁶.

Znaczące wydatki, tj. 15,9% wydatków ogółem poniesiono na zadania z zakresu pomocy społecznej (zrealizowane w kwocie 526 880,9 tys. zł, tj. w 95,4% planu po zmianach w dz. 852), w głównej mierze na dotacje dla JST na dofinansowanie działalności bieżącej ponadgminnych domów pomocy społecznej (84 390,8 tys. zł), finansowanie organizowania i prowadzenia ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (74 347,4 tys. zł) wypłaty zasiłków stałych i okresowych (135 455,5 tys. zł), wypłaty bonu energetycznego (58 982,0 tys. zł) oraz bieżące utrzymanie 177 ośrodków pomocy społecznej (67 899,1 tys. zł). Wydatki te były wyższe niż poniesione w 2023 r. o kwotę 166 648,4 tys. zł głównie z powodu realizacji wypłat bonów energetycznych (58 982,0 tys. zł), dodatków osłonowych (48 057,0 tys. zł), zasiłków stałych (101 116,2 tys. zł).

Istotną pozycję stanowiły również:

- zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej (zrealizowane w kwocie 365 843,5 tys. zł, tj. w 99,8% planu po zmianach), stanowiące 11,0% wydatków ogółem, realizowane przez Komendy Miejskie i Powiatowe Państwowych Straży Pożarnych (330 603,7 tys. zł) i Komendę Wojewódzką PSP (31 347,2 tys. zł). Wydatki te były wyższe niż w 2023 r. o kwotę 52 303,4 tys. zł, w głównej mierze wskutek wzrostu wynagrodzeń oraz uposażenia funkcjonariuszy wraz z pochodnymi (37 435,2 tys. zł), wydatków bieżących dotyczących m.in. zakupu materiałów i wyposażenia, usług i energii (7 934,9 tys. zł) oraz w wyniku realizacji projektów inwestycyjnych (7 956,7 tys. zł).
- zadania z zakresu ochrony zdrowia (zrealizowane w kwocie 323 290,8 tys. zł, tj. w 98,3% planu po zmianach), stanowiące 9,7% wydatków ogółem, przeznaczone na funkcjonowanie Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łodzi oraz 21 Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych województwa łódzkiego (228 068,7 tys. zł), wypłatę dodatku do wynagrodzenia dla lekarzy prowadzących szkolenia specjalizacyjne oraz dotację na organizację, finansowanie oraz zapewnienie warunków odbywania stażu podyplomowego dla lekarzy i lekarzy dentystów (73 378,3 tys. zł), działalność Dyspozytorni Medycznej w Łodzi (12 722,0 tys. zł). Wydatki te były wyższe od poniesionych w 2023 r. o 45 187,6 tys. zł głównie z powodu wzrostu wynagrodzeń.
- zadania z zakresu rolnictwa i łowiectwa (zrealizowane w kwocie 313 928,6 tys. zł, tj. 98,5% planu po zmianach w dziale 010) stanowiące 9,0% wydatków ogółem i poniesione głównie na funkcjonowanie Wojewódzkiego

³⁵ W 2023 roku kwota świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła 2.458 zł, natomiast w roku 2024 świadczenie pielęgnacyjne wzrosło do kwoty 2 988 zł.

³⁶ Ustanowionego uchwałą nr 64 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. (M.P. poz. 506).

Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Łodzi, Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Łodzi oraz 16 powiatowych inspektoratów weterynarii (146 853,1 tys. zł), a także na dotacje dla gmin województwa łódzkiego na zwrot części podatku akcyzowego zawartego oraz na pokrycie kosztów postępowania (130 704,3 tys. zł). Wydatki te były wyższe o 8 561,2 tys. zł od zrealizowanych w 2023 r. głównie z powodu wzrostu wynagrodzeń.

- zadania z zakresu oświaty i wychowania (zrealizowane w kwocie 299 667,4 tys. zł, tj. w 97,6% planu po zmianach w dziale 801), stanowiące 9% wydatków ogółem, poniesione głównie na dotacje dla gmin na realizację zadań z zakresu wychowania przedszkolnego (230 740,1 tys. zł³⁷). Wydatki te były wyższe o 140 574,6 tys. zł w porównaniu do roku 2023 r. głównie z powodu zwiększonych dotacji celowych dla JST i wzrostu rocznej kwoty dotacji na dziecko o 147%.

(akta kontroli str. 1513-1570, 8089-8121, 8417-8466, 8969-9117)

Wydatki ŁUW wyniosły 166 974,0 tys. zł i stanowiły 97,6% planu po zmianach (171 058,8 tys. zł), 120,1% wydatków wykonanych w 2023 r. (139 034,1 tys. zł) i 5,0% wydatków zrealizowanych w części 85/10. Środki finansowe wykorzystane zostały głównie na wynagrodzenia: 100 081,5 tys. zł³⁸.

(akta kontroli str. 8067-8072)

Prezes Rady Ministrów nie wydawał w 2024 r. Wojewodzie Łódzkiemu wiążących poleceń wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

(akta kontroli str. 8487-8699)

Dysponent części 85/10 przyznane środki z rezerwy ogólnej w wysokości 2 160,0 tys. zł³⁹, wykorzystał w 100,0%. Z kolei środki z rezerw celowych w cz. 83 przyznane w kwocie 979 663,4 tys. zł, pomniejszone decyzjami o kwotę 19 002,3 tys. zł⁴⁰ (do kwoty 960 661,2 tys. zł), wykorzystał w kwocie 901 713,2 tys. zł, tj. w 93,9%. Niewykorzystanie środków w kwocie 58 947,9 tys. zł spowodowane było w głównej mierze trudnościami w oszacowaniu potrzeb, mniejszą liczbą faktycznych świadczeniobiorców/ beneficjentów w porównaniu do szacowanych wielkości, rezygnacją części beneficjentów z podpisania umów, absencjami chorobowymi, oszczędnościami przetargowymi. Nie występowano o korektę decyzji przyznających ww. niewykorzystane środki, w głównej mierze z powodu braku możliwości przewidzenia ich niewykorzystania w terminie umożliwiającym skierowanie wystąpienia o dokonanie korekty w szczególności z powodu późnego uruchomienia środków z rezerw celowych, zawiżenia potrzeb zgłaszanych przez JST, terminów rozliczenia przyznanych dotacji.

(akta kontroli str. 8095-8147, 8182-8183, 8825-8854)

Analiza wykorzystania 100,0% środków z rezerwy ogólnej, przyznanych w kwocie 2 160,0 tys. zł i wykorzystanych na realizację jednego zadania wykonania monitoringu urzędowego oraz zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania w ŁUW oraz wybranych czterech pozycji rezerw celowych⁴¹ przyznanych w kwocie 230 520,8 tys. zł (23,5% łącznej kwoty 979 663,4 tys. zł

³⁷ W rozdziale 80104 i 80103.

³⁸ Bez wynagrodzeń bezosobowych, według sprawozdania Rb-28 rocznego za 2024 r. sporządzonego w dniu 26 marca 2025 r. §§ 401-407 i 479-480 klasyfikacji budżetowej.

³⁹ Decyzja Ministra Finansów nr MF/FS3.4143.3.226.2024.MF.5536 z dnia 10 grudnia 2024 r.

⁴⁰ W trakcie 2024 r. Wojewoda Łódzki wystąpił o dokonanie 17 korekt decyzji przyznających środki z rezerw celowych.

⁴¹ Poz. 10, 34, 71 oraz poz. 16 (w zakresie przyznanych środków na pokrycie zobowiązań wymagalnych z tytułu sfinansowania wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi zadania).

przyszanych środków w cz. 83) pomniejszonych decyzjami o kwotę 17 729,2 tys. zł (do kwoty 212 791,5 tys. zł), i wykorzystanych w wysokości 184 581,5 tys. zł wykazała, że wnioskowanie o środki wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe, zaś wydatki poniesione zostały na cele określone w decyzjach Ministra Finansów, w tym m.in. na:

- realizację świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna, świadczeń na podstawie art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁴² oraz na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz zasiłek dla opiekuna⁴³;
- sfinansowanie wypłat dodatków osłonowych, przysługujących za okres od 1 stycznia 2024 r. do 30 czerwca 2024 r. oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy⁴⁴;
- sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy⁴⁵.

Niższe niż zakładano wykorzystanie środków z rezerw celowych wynikało w głównej mierze z przeszacowania potrzeb przez JST.

(akta kontroli str. 3387-3444, 5683-6158, 6160-6365, 6691-6943, 7720-7739, 8148-8149, 8825-8854)

Zadanie finansowane na wniosek Wojewody Łódzkiego ze środków z rezerwy ogólnej, przyzanych i wykorzystanych na wykonanie monitoringu urzędowego oraz zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania w ŁUW, nie stanowiło zadania nagłego, losowego, wymagającego niezwłocznego wsparcia finansowego, którego wystąpienia nie można było przewidzieć⁴⁶.

Jak wyjaśniła Wojewoda, zadanie nie było możliwe do zaplanowania na etapie konstruowania budżetu na 2024 r., gdyż środki otrzymane do dyspozycji na 2024 r. w dziale 750, rozdz. 75011, na bieżące utrzymanie Urzędu nie były wystarczające na zabezpieczenie wszelkich stałych opłat w takim stopniu, aby nie powstały zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa. Mając na względzie zapewnienie ciągłości realizowanych zadań podjęto m.in. decyzję o rezygnacji z części zaplanowanych inwestycji i uzupełnieniu wydatków bieżących jednostki. Ponadto, jak wskazała Wojewoda, w budżecie państwa brak jest rezerw celowych, do których Wojewoda mógłby wystąpić o dodatkowe środki finansowe. Mocno ograniczone są również możliwości ubiegania się o środki z programów pomocowych.

(akta kontroli str. 3101-3135, 3387-3444, 8706-8766)

W 2024 r. ww. środkami z rezerwy ogólnej (2 160,0 tys. zł) zwiększono plan wydatków ŁUW - dysponenta III stopnia. Przyznane ŁUW środki z rezerw celowych w kwocie 1 375,1 tys. zł, skorygowane do kwoty 1 166,6 tys. zł, wykorzystane zostały w 70,2% (tj. w kwocie 819,0 tys. zł). Analiza wykorzystania

⁴² Dz. U. z 2024 r. poz. 1829.

⁴³ Na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, ze zm.).

⁴⁴ Na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 953).

⁴⁵ Na podstawie ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. z 2024 poz. 859, dalej: ustawa o bonie energetycznym).

⁴⁶ Środki na ten cel zostały przyznane zarządzeniem nr 155 Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 grudnia 2024 r.

środków z rezerw celowych przyznanych w jednej pozycji⁴⁷ 12 decyzjami w kwocie 820,1 tys. zł (70,3%) pomniejszonych decyzjami o kwotę 208,5 tys. zł do kwoty 611,6 tys. zł i wykorzystanych w wysokości 355,2 tys. zł wykazała, że wnioskowanie o środki wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe, zaś wydatki poniesione zostały zgodnie z przeznaczeniem na cele określone w decyzjach Ministra Finansów, w tym m.in. na: sfinansowanie i uzupełnienie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników zaangażowanych w realizację projektów: „Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej” w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, „Łódzkie otwarte dla cudzoziemców”, w ramach Polskiego Programu Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2021–2027. Niewykorzystanie środków w kwocie 256,5 tys. zł wynikało w głównej mierze z zatrudnienia mniejszej liczby osób z powodu braku kandydatów oraz z trudności w oszacowaniu potrzeb. Nie występowało o korekty decyzji przyznających ww. niewykorzystane środki z rezerwy celowej, głównie z powodu zbyt późnego terminu powzięcia informacji o braku możliwości ich wydatkowania. Decyzją Wojewody Łódzkiego niewykorzystane środki w kwocie 256,0 tys. zł zostały zablokowane.

(akta kontroli str. 3154-3163, 3833-3986, 8083-8085, 8915-8940)

W 2024 r. Wojewoda Łódzki wydał na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 ufp 31 decyzji w sprawie blokowania planowanych na 2024 r. wydatków budżetu państwa w łącznej kwocie 21 473,5 tys. zł (tj. 0,6% planu wydatków dysponenta części po zmianach), w tym 18 509,3 tys. zł środków z dotacji dla JST, oraz 11 910,4 tys. zł środków pozyskanych z rezerw celowych⁴⁸ (w tym 10 530,4 tys. zł z kwoty na dotację dla JST). Wojewoda Łódzki 29 decyzji na kwotę 16 440,1 tys. zł wydał w grudniu 2024 r. Przyczyną blokowania w 2024 r. wydatków był m.in. brak możliwości wykorzystania zaplanowanych kwot wynikający z mniejszego niż pierwotnie zakładano: zapotrzebowania JST na środki przewidziane m.in. na realizację świadczeń rodzinnych z funduszu alimentacyjnego, na realizację zasiłku dla opiekuna, na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania; z niższego zapotrzebowania na dotacje zaplanowane na zasiłki celowe dla rodzin lub osób poszkodowanych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych noszących znamiona klęski żywiołowej; z niższych potrzeb Samorządu Województwa Łódzkiego na wspieranie organizacji doradztwa metodycznego na obszarze województwa łódzkiego, z powodu nieobsadzenia wakatów na stanowiska doradców metodycznych, z niższych potrzeb zgłaszanych przez powiaty na regulowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa; niższego zapotrzebowania na środki zabezpieczone na likwidację ognisk chorób zakaźnych zwierząt w związku ze stabilną sytuacją epizootyczną; oraz uzyskanie korzystnych cen zakupu w rozstrzygniętych postępowaniu przetargowym.

Badanie szczegółowe trzech decyzji w sprawie blokowania planowanych na 2024 r. wydatków w kwocie 7 113,9 tys. zł⁴⁹ (33,0%) wykazało, że blokowania dokonywano niezwłocznie po stwierdzeniu przesłanek wskazujących na brak możliwości wydatkowania środków na pierwotnie zaplanowane cele oraz upewnieniu się, że nie będą one potrzebne do zabezpieczenia innych wydatków,

⁴⁷ Poz. 8.

⁴⁸ 21 decyzji blokujących.

⁴⁹ Decyzja FB-I.3111.2.644.2024 z dnia 30 grudnia 2024 r., decyzja nr FB-I.3111.2.568.2024 z dnia 12 grudnia 2024 r., decyzja nr FB-I.3111.2.510.2024 z 21 listopada 2024 r.

oraz niezwłocznie wprowadzono do Informatycznego Systemu Obsługi Budżetu Państwa TREZOR.

(akta kontroli str. 3201-3386, 8122-8130, 8706-8820)

Z uwzględnieniem dotacji inwestycyjnych (66 419,5 tys. zł) kwota zrealizowanych dotacji wyniosła 2 637 370,2 tys. zł⁵⁰ i stanowiła 97,5% planu dotacji po zmianach (2 706 066,7 tys. zł) i 77,7% planu wydatków budżetu państwa po zmianach (3 395 798,0 tys. zł). Środki z dotacji wykorzystane zostały w kwocie 2 627 062,5 tys. zł, w tym przez JST (2 627 0625 tys. zł⁵¹) oraz inne jednostki, w tym zaliczane i niezaliczane do sektora finansów publicznych oraz pozostałe jednostki sektora finansów publicznych (10 307,7 tys. zł). W 2024 r. w porównaniu do 2023 r. nastąpił wzrost wydatków na dotacje o 29,4%, tj. o 582 110,0 tys. zł, głównie na zadania w zakresie rodziny (o 200 995,0 tys. zł), w tym realizację świadczeń rodzinnych, świadczeń alimentacyjnych, zasiłku dla opiekunów; na zadania z zakresu oświaty i wychowania (o 147 741,1 tys. zł), w tym na dotacje dla gmin na wychowanie przedszkolne; na zadania z zakresu pomocy społecznej (o 182 952,1 tys. zł), w tym na wypłatę dodatków osłonowych, bonu energetycznego i realizację rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”.

(akta kontroli str. 8150-8165, 8417-8466, 8969-9117)

Wojewoda Łódzki wywiązał się z obowiązku podania do publicznej wiadomości wykazu podmiotów, którym przyznano dotacje podmiotowe i celowe.

U dysponenta części objęto analizą dobrane w sposób celowy dotacje planowane w kwocie 223 361,2 tys. zł, wykorzystane w kwocie 213 442,1 tys. zł (8,2% planu po zmianach i 8,1% wykonanych wydatków na dotacje ogółem⁵²), przeznaczone na:

- wypłatę bonu energetycznego wraz z kosztami obsługi zadania – zaplanowano 67 467,3 tys. zł, wykorzystano 58 981,8 tys. zł;
- wypłatę dodatków osłonowych – zaplanowano 48 059,4 tys. zł, wykorzystano 48 057,0 tys. zł;
- zapewnienie utrzymania i rozwoju systemu teleinformatycznego do obsługi zadań z obszaru pomocy społecznej – planowane 972,1 tys. zł, wykorzystane 956,3 tys. zł;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne⁵³ oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów⁵⁴ - planowane 20 407,6 tys. zł, wykorzystane 19 474,1 tys. zł;
- działalność bieżącą gminnych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym wypłatę dodatków do wynagrodzeń dla pracowników – planowane 56 454,1 tys. zł, wykorzystane 55 972,3 tys. zł;

⁵⁰ W grupach paragrafowych „2” i „6”.

⁵¹ W tym wypłaty rekompensat utraconych dochodów w podatkach i opłatach lokalnych (§ 2680 – 3 117,8 tys. zł).

⁵² Zrealizowanych wydatków na dotacje z budżetu państwa (2 637 370,2 tys. zł) i budżetu środków europejskich (11 844,6 tys. zł).

⁵³ Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r, poz. 323, ze zm.).

⁵⁴ Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tj.: Dz. U. z 2024 r, poz. 246, ze zm.).

- dofinansowanie zadania „Budowa żłobka gminnego wraz z wyposażeniem - zapewnienie opieki dla najmłodszych na terenie Gminy Tuszyn” - zaplanowano i wykorzystano 6 764,2 tys. zł;
- dofinansowanie zadania „Zagospodarowanie terenu zespołu boisk przy ul. Żwirki i ul. Zagajnikowej w Koluszkach” - zaplanowano i wykorzystano 12 520,0 tys. zł;
- dofinansowanie zadania „Budowa placówki opiekuńczo - wychowawczej w Sieradzu wraz z infrastrukturą towarzyszącą i wyposażeniem” - zaplanowano i wykorzystano 4 625,4 tys. zł;
- realizację zadania „Rozbudowa JRG Nr 6 KM PSP w Łodzi” - zaplanowano i wykorzystano 6 091,0 tys. zł.

Skontrolowane dotacje naliczono z uwzględnieniem potrzeb zgłaszanych przez jednostki, w oparciu o składane przez nie zapotrzebowania. Dysponent weryfikował stopień realizacji celu oraz efekty rzeczowe udzielonych dotacji m.in. na podstawie sprawozdań z realizacji zadań, a także danych przekazywanych przez JST za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej. Środki z dotacji przekazywano w terminach umożliwiających realizację zadania, a dotacje inwestycyjne zatwierdzano w terminie określonym w art. 152 ust. 2 ufp. Dysponent nie stwierdził wykorzystania badanych dotacji niezgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 3987-4487, 4488-6387, 6691-6943, 7594-7597, 7689-7719, 8184-8293, 8387-8416, 8487-8699, 8897-8914, 8941-8953)

W 2024 r. dotacja na wypłatę bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania wykorzystana w kwocie 58 981,8 tys. zł finansowana była środkami rezerw celowych w cz. 83 poz. 10 (58 974,8 tys. zł) i poz. 16 (7,0 tys. zł). Wojewoda w wyznaczonym terminie przekazał Ministrowi Klimatu i Środowiska informacje o zapotrzebowaniach zgłoszonych przez JST oraz o ich korektach⁵⁵, a także wystąpił do Ministra Finansów o zwiększenie wydatków budżetu państwa w cz. 85/10 środkami z rezerwy celowej w cz. 83 poz. 10 (o kwotę 67 460,4 tys. zł)⁵⁶. Minister Finansów zwiększył plan wydatków dysponenta części decyzją z 11 października 2024⁵⁷. W związku ze zgłoszonym w listopadzie zapotrzebowaniem przez jedną gminę Wojewoda wystąpił do Ministra Finansów o zwiększenie z rezerwy celowej cz. 83 poz. 16 planu wydatków na 2024 r. w części 85/10 - województwo łódzkie o kwotę 7,0 tys. zł na pokrycie zobowiązań wymagalnych z tytułu finansowania wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania. Środki te zostały przyznane decyzją z dnia 24 grudnia 2024 r.⁵⁸.

Na wniosek Wojewody, gminy po otrzymaniu pierwszej transzy dotacji⁵⁹ przedłożyły ostateczne zapotrzebowania na środki, w wyniku których w 93 przypadkach zgłoszono nadmiar środków (na kwotę 8 035,8 zł), zaś w 60 - niedobór (na kwotę 5 012,5 tys. zł). W wyniku powyższego dokonano zmian w podziale dotacji i przekazano gminom środki do wysokości zgłoszonego

⁵⁵ Pismem DELG-B.3113.2.2024. AŁ z dnia 08 sierpnia 2024 r. Minister Klimatu i Środowiska wyznaczył termin przekazania zapotrzebowań do dnia 4 września 2024 r., zaś pismem Ministra Klimatu i Środowiska DELG-B.3113.2.2024.AŁ z dnia 4 września 2024 r. - termin przesyłania korekt do 10 września 2024 r. W ustawowym terminie do 20 września wpłynęła korekta zapotrzebowania jednej gminy, w oparciu o którą Wojewoda przesłał skorygowane zapotrzebowanie.

⁵⁶ Tj. w dniu 26 września 2024 r., na podstawie otrzymanej od Ministerstwa Klimatu i Środowiska opinii nr 70 Komisji Finansów Publicznych z dnia 25 września 2024 r.

⁵⁷ MF/FG4.4143.3.139.2024.MF.3693.

⁵⁸ MF/FG4.4143.3.200.2024.MF.5721.

⁵⁹ Wypłaty środków gminom dokonano w dwóch miesięcznych transzach.

ostatecznego zapotrzebowania⁶⁰ (64 437,1 tys. zł). Wojewoda dokonując zatwierdzenia rozliczenia dotacji nie weryfikował czy rozliczenie przekazał podmiot uprawniony, skutkiem czego zaakceptował 61 rozliczeń przekazanych i podpisanych przez kierowników ośrodków pomocy społecznej lub ich pracowników, co było niezgodne z art. 6 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym. Powyższe opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6691-6943, 7755-8066)

Wojewoda w 2024 r. wypłacił 21 powiatom dotację celową z budżetu państwa na mieszkańców przyjętych lub skierowanych do 53 domów pomocy społecznej⁶¹ przed 1 stycznia 2004 r.⁶² w łącznej kwocie 58 861,5 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach (58 919,2 tys. zł), w tym 2 597,1 tys. zł z tytułu zwiększenia kwoty dotacji w trybie art. 155 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2024 r. o pomocy społecznej⁶³. Ponadto w ramach realizacji programu rządowego „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027” zaplanowano w 2024 r. dotacje dla powiatów w łącznej kwocie 29 087,5 tys. zł⁶⁴, wykorzystano 25 529,3 tys. zł, tj. 87,8%⁶⁵.

Dotacja dla powiatów na mieszkańców „na starych zasadach” była przekazywana co miesiąc na podstawie przedkładanych przez powiaty informacji o rzeczywistej liczbie mieszkańców domów oraz miesięcznych kosztach utrzymania tej liczby mieszkańców i uzyskanych dochodach z odpłatności za miesiąc poprzedzający miesiąc, na który naliczona była dotacja oraz na podstawie wyliczonej w Urzędzie średniej miesięcznej kwoty dotacji dla województwa⁶⁶.

Badanie sposobu ustalania średniej wojewódzkiej wykazało, że wyliczana była w oparciu o kwotę zabezpieczoną w budżecie Wojewody na 2024 r. na finansowanie działalności DPS-ów w rozdziale 85202 § 2130. Wyliczeń dokonano poprzez podzielenie kwoty zabezpieczonej w ww. rozdziale i paragrafie (57 479,0 tys. zł⁶⁷) przez liczbę miesięcy i łączną liczbę mieszkańców DPS (na starych zasadach) w województwie, co było niezgodne z art. 87 ust. 7 w związku z ust. 5 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego⁶⁸, w myśl którego podstawą do wyliczenia średniej wojewódzkiej jest ustalona miesięczna kwota dotacji dla powiatów. Wojewoda dokonał w trakcie roku jednej zmiany ustalonej średniej wojewódzkiej. Najwyższa Izba Kontroli zauważyła, że niektóre wielkości będące podstawą jej wyliczenia ulegały comiesięcznym zmianom.

(akta kontroli str. 6388-6488, 6646-6672, 6685, 6689-6690)

⁶⁰ Nierozdysponowane środki w kwocie 3 023 292,78 zł zostały zablokowane.

⁶¹ Dalej: dom pomocy społecznej lub dom, lub DPS.

⁶² Tzw. „na starych zasadach”.

⁶³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, ze zm., dalej: „u.p.s.”. W 2024 r. nie dokonywano zmniejszeń dotacji na podstawie art. 155 ust. 2 u.p.s.

⁶⁴ Środki rezerwy celowej cz. 83 poz. 8.

⁶⁵ Powodem niewykorzystania dotacji z rezerwy celowej były absencje pracowników, co miało wpływ na wysokość wypłacanego dodatku motywacyjnego.

⁶⁶ Dalej: średnia wojewódzka lub średnia miesięczna kwota dotacji dla województwa.

⁶⁷ Plan wydatków przed zmianami.

⁶⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 356. Z dniem 24 października 2024 r. ustawa utraciła moc, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572). Obecnie kwestie te reguluje art. 53 nowej ustawy, który jest praktycznie tożsamy z art. 87 nieobowiązującej już ustawy (w dalszej części: art. 87 ustawy). Dalej: ustawa o dochodach jst.

Badanie sposobu ustalania w Urzędzie miesięcznej kwoty dotacji dla powiatów, które prowadziły lub zlecały prowadzenie domu „na starych zasadach” przeprowadzone na próbie dwóch powiatów, które w 2024 r. otrzymały największe dofinansowanie (21 366,1 tys. zł z 56 264,4 tys. zł wypłaconych łącznie miesięcznych dotacji⁶⁹, tj. 38,0%, na łącznie 20 z 53 domów w województwie, tj. 37,7%) wykazało, że nieprawidłowo wyliczano kwotę dotacji:

- miesięczną kwotę dotacji dla powiatu ustalano w wysokości odpowiadającej iloczynowi liczby mieszkańców domów w powiecie przyjętych „na starych zasadach” i średniej powiatowej wyliczonej jako iloraz sumy miesięcznego kosztu utrzymania tych mieszkańców w domach (pomniejszonego o sumę dochodów uzyskiwane z odpłatności za pobyt w domach) i łącznej liczby mieszkańców domów w powiecie, co było niezgodne ze sposobem wyliczania miesięcznej kwoty dotacji określonym w art. 87 ust. 5, w myśl którego miesięczna kwota dotacji dla powiatu wylicza się dla każdego domu pomocy społecznej w powiecie, w oparciu o wielkości ustalone dla poszczególnych domów;
- do wyliczenia dotacji przyjmowano ww. średni powiatowy koszt utrzymania mieszkańca w domu, nie wyższy niż średnia wojewódzka wyliczona w Urzędzie, przy czym dotacja dla powiatu kutnowskiego za miesiące styczeń i luty została ustalona w oparciu o średnią wojewódzką, pomimo, że wyliczony przez Urząd średni powiatowy koszt utrzymania mieszkańca był niższy⁷⁰;
- dokonując wyliczeń dotacji nie uwzględniano średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu pomocy społecznej, wyliczonego na podstawie art. 6 pkt 15 u.p.s. i ogłoszonego przez starostę w wojewódzkim dzienniku urzędowym⁷¹;
- Wojewoda, w oparciu o przyjęty sposób wyliczania miesięcznej dotacji i średniej wojewódzkiej, ustaliła i przekazała w 2024 r. badanym powiatom zawyżoną kwotę dotację, tj. łącznie (wynikowo w skali roku) o 654,8 tys. zł wyższą, niż kwota dotacji wynikająca z art. 87 ustawy o dochodach jst (20 711,3 tys. zł)⁷², w tym miesięczne kwoty dotacji zaniżono łącznie o 249,3 tys. zł i zawyżono o 904,1 tys. zł.

Powyższe opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6628-6645, 6673-6685)

Dokonując w 2024 r. zwiększeń dotacji wypłacanych poszczególnym jednostkom, w oparciu o przepisy art. 155 ust. 2 u.p.s., stosowano kryteria inne niż określone tymi przepisami, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Szczegółowe badanie przeprowadzone na próbie dwóch powiatów wykazało, że otrzymane zwiększenie dotacji nie przekroczyło w skali roku 20,0% dopuszczalnego progu.

Zgłaszane w 2024 r. Wojewodzie problemy domów pomocy społecznej dotyczyły niewystarczających środków na działalność (jeden wniosek starosty) oraz sytuacji płacowej pracowników (trzy wnioski przedstawicieli związków zawodowych). Wojewoda w grudniu po wyliczeniu oszczędności powstałych przy

⁶⁹ Tj. z wyłączeniem zwiększeń dotacji dokonanych w trybie art. 155 ust. 2 i dotacji przekazanych na wypłatę dodatków motywacyjnych.

⁷⁰ Powiat w 2025 r. dokonał zwrotu kwoty 12,0 tys. zł.

⁷¹ Art. 60 ust. 2 pkt 2 u.p.s.

⁷² Wyliczona przez kontrolerów NIK.

realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej przekazał powiatom dodatkowe środki, w trybie art. 155 ust. 2 u.p.s.

(akta kontroli str. 6593-6627, 8487-8699)

W ŁUW wydatkowano ogółem środki w wysokości 387,6 tys. zł (tj. o 40,5% mniej niż w roku poprzednim) na realizację zadań podstawowych wykonywanych przez 108 osób w ramach umów zleceń⁷³. W 2024 r. nie zawierano umów zleceń, o których mowa powyżej, z własnymi pracownikami.

Analiza dobranych losowo pięciu umów zlecenia zawartych z czterema zleceniobiorcami wskazała, że miały one charakter czasowy i dotyczyły realizacji zadań w ochronie zdrowia. ŁUW w sposób prawidłowy zabezpieczył środki w budżecie oraz w wysokości zgodnej z warunkami określonymi w umowach dokonał naliczenia i wypłaty wynagrodzeń.

(akta kontroli str. 111-113, 178-315, 8821-8824, 8855-8879)

Według sprawozdania Rb-70 wynagrodzenia w części 85/10 w 2024 r. wyniosły 409 905,3 tys. zł i w porównaniu do roku 2023 zwiększyły się o 68 753,4 tys. zł, tj. o 20,2%.

Wzrost wydatków na wynagrodzenia był spowodowany m.in. zwiększeniem kwoty bazowej dla osób objętych i nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń oraz przyznaniem dodatkowych środków⁷⁴ decyzjami Ministra Finansów, z przeznaczeniem na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników zaangażowanych w realizację projektów⁷⁵, na realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym, ustawy o czasie pracy kierowców oraz niektórych innych ustaw⁷⁶.

W ŁUW wydatki na wynagrodzenie wyniosły 100 350,1 tys. zł, co stanowiło 118,2% wynagrodzeń naliczonych w 2023 r. Podobnie jak u dysponenta części 85/10 wzrost wynagrodzeń wynikał w głównej mierze z waloryzacji wynagrodzeń.

Według sprawozdania Rb-70 przeciętne zatrudnienie w części 85/10 wyniosło 2 991 osób i zmniejszyło się w porównaniu do 2023 r. o dziewięć osób. Największy spadek (o 29 osób) wystąpił w dziale 851 *Ochrona zdrowia* i wynikał głównie z tytułu długotrwałej absencji pracowników oraz ustania z końcem 2023 r. zatrudnienia związanego z realizacją projektu w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Jednocześnie przy ogólnej tendencji spadkowej, dysponent części 85/10 odnotował wzrost przeciętnego zatrudnienia m.in. w działach: 750 Administracja publiczna (wzrost o 17 osób), 010 *Rolnictwo i łowiectwo* i 853 *Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej* (po 9 osób w każdym z działów). Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia liczby długotrwałych nieobecności pracowników oraz zatrudnienia dodatkowych pracowników do realizacji nowych zadań polegających na nadzorze nad wprowadzaniem do obrotu produktów pofermentacyjnych⁷⁷ oraz

⁷³ W ramach umów zleceń trwających trzy miesiące lub dłużej, lub umów powtarzanych nieprzerwanie przez ten okres.

⁷⁴ Z rezerw celowych.

⁷⁵ W ramach Programu Single Market Programme (SMP); Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027; Polskiego Programu Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2021-2027.

⁷⁶ Dz. U. z 2022 r., poz. 209 ze zm.

⁷⁷ Wynikającym z wejścia w życie ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz. U. z 2023 r. poz. 1597).

wydawania decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 6b³ ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁷⁸.

W 2024 r. przeprowadzono osiem naborów, w wyniku których zatrudniono łącznie dziewięciu pracowników etatowych do realizacji zadania związanego z wydawaniem decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia. Jak wyjaśniła Dyrektor Generalna, zadanie wymagało zatrudnienia nowych pracowników oraz powołania przez Wojewodę Łódzkiego w skład Wojewódzkiego Zespołu nowych członków, tj. specjalistów ustalających poziom potrzeby wsparcia, o specjalnościach ściśle określonych w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia⁷⁹. Specjaliści ci w większości nie byli pracownikami etatowymi.

W 2024 r. łączne wydatki na zadania z zakresu zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności (rozdział 85321) wynosiły 13 945,5 tys. zł i zostały zrealizowane w 90,4% planu po zmianach (15 619,0 tys. zł). Niepełne wykonanie planu wynikało z przedłużającego się procesu zatrudniania, rezygnacji z zatrudnienia oraz nieobecności pracowników realizujących zadania związane z wydawaniem decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia.

Przeciętne zatrudnienie w ŁUW wyniosło 901 osób i wzrosło w porównaniu do 2023 r. o 20 osób, co w głównej mierze spowodowane było fluktuacją pracowników i powrotami z długotrwałych nieobecności, jak również koniecznością realizacji nowego zadania od 1 stycznia 2024 r., tj. ustalania poziomu wsparcia dla potrzeb świadczenia wspierającego.

Według sprawozdania Rb-70 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w części 85/10 wyniosło 11 421,00 zł i było wyższe o 1 945,00 zł w porównaniu do 2023 r. (9 476,00 zł). Wzrost ten spowodowany był głównie zwiększeniem kwoty bazowej wynagrodzeń w służbie cywilnej oraz stworzeniem etatu dla realizacji zadań w ramach rozdziału 85516 *System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3*.

W ŁUW wynagrodzenie to wyniosło 9 282,00 zł i wzrosło w porównaniu do wynagrodzenia w roku poprzednim (8 028,00 zł) o 1 254,00 zł. Wzrost ten był w głównej mierze spowodowany waloryzacją wynagrodzeń wynikającą z Ustawy budżetowej na 2024 rok - na poziomie 20,0%.

(akta kontroli str. 16-20, 1126-1128, 8915-8940, 8969- 9117, 9182-9239)

Wydatki w części 85/10 związane z realizacją świadczeń na rzecz osób fizycznych wyniosły 5 238,0 tys. zł i stanowiły 99,6% planu po zmianach (5 260,2 tys. zł). W porównaniu do roku poprzedniego (3 968,6 tys. zł) wydatki te zwiększyły się o 1 269,4 tys. zł, tj. o 32,0%, co w głównej mierze dotyczyło Kuratorium Oświaty w Łodzi, Wojewódzkim Inspektoracie Weterynaryjnym w Łodzi⁸⁰, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Łodzi⁸¹ oraz Wojewódzkim Inspektoracie Transportu Drogowego w Łodzi⁸² i spowodowane było m.in. zasądzonym podwyższeniem renty, nieplanowaną wypłatą odpraw pieniężnych z uwagi na rozwiązanie stosunku pracy, wzrostem kwoty wypłacanego ekwiwalentu za pranie odzieży, zakupu umundurowania, jak również większą liczbą nauczycieli uhonorowanych nagrodą Łódzkiego Kuratora Oświaty za szczególne osiągnięcia

⁷⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 44 ze zm.

⁷⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 2581.

⁸⁰ Dalej: WIW w Łodzi

⁸¹ Dalej: WSSE w Łodzi.

⁸² Dalej: WIT w Łodzi.

dydaktyczno-wychowawcze. Dominującą pozycję świadczeń stanowiły zasądzone renty (1 381,8 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach), stypendia dla uczniów (1 260,0 tys. zł i 100,0%) oraz wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń (1 243,1 tys. zł, tj. 98,6%).

W 2024 r. w ŁUW świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 1 464,1 tys. zł i stanowiły 135,0% wykonania roku 2023 (1 084,7 tys. zł). Ich wzrost podyktowany był głównie obowiązkiem zapłaty zobowiązania z tytułu zasądzonego podwyższenia renty.

(akta kontroli str. 118, 1131, 8969-9117, 9182-9239)

Wynagrodzenia bezosobowe w części 85/10 wyniosły w 2024 r. 32 530,7 tys. zł, tj. 88,7% wydatków poniesionych w 2023 r. (36 659,6 tys. zł) i 96,0% planu po zmianach (33 899,3 tys. zł) i dotyczyły w głównej mierze wydatków na obsługę prawną, sprzątanie pomieszczeń, wynagrodzenie dla lekarzy, techników i pomocy wyznaczonych do badania zwierząt rzeźnych i mięsa, badania zwierząt w obrocie wraz z wystawianiem świadectw zdrowia w WIW w Łodzi.

Spadek wydatków na wynagrodzenia bezosobowe także dotyczył w głównej mierze WIW w Łodzi (5 736,1 tys. zł) i spowodowany był zmniejszeniem kwoty wynagrodzeń wypłacanych wyznaczonym lekarzom za sprawowanie nadzoru nad ubojem, w związku ze zmniejszeniem ubojów w zakładach mięsnych, ubojniach i rzeźniach nadzorowanych przez Inspekcję Weterynaryjną oraz zmniejszeniem liczby zawieranych umów zleceń z lekarzami weterynarii, w związku z rozliczaniem zawartych umów w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

W ŁUW wydatki na wynagrodzenia bezosobowe wyniosły w 2024 r. 2 787,0 tys. zł i stanowiły 83,6% wydatków planowanych po zmianach (3 334,3 tys. zł) oraz 211,7% wydatków poniesionych w 2023 r. (1 316,7 tys. zł). Wzrost wydatków dotyczył sfinansowania wynagrodzeń oraz pozostałych kosztów dla specjalistów dokonujących oceny poziomu potrzeby wsparcia, w związku z Zarządzeniem Wojewody Łódzkiego Nr 240/2023 z 19 grudnia 2023 r. w sprawie ustalania składu oraz określenia wynagrodzenia dla członków Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

(akta kontroli str. 114, 1129-1130, 8088)

Wydatki majątkowe w części 85/10, ujęte w ustawie budżetowej na 2024 r. w kwocie 29 966,0 tys. zł zostały zwiększone w ciągu roku budżetowego do kwoty 93 002,6 tys. zł (o 63 036,6 tys. zł), w tym środkami z rezerw celowych o kwotę 56 134,7 tys. zł. Z wyłączeniem wydatków dysponenta III stopnia, plan wydatków majątkowych dysponenta części 85/10 ujęty w ustawie budżetowej na 2024 r. wynosił 25 022,0 tys. zł, w tym obejmował wydatki państwowych jednostek budżetowych (5 666,0 tys. zł), dotacje dla JST (18 938,0 tys. zł) oraz dotacje dla podmiotów niepublicznych (418,0 tys. zł).

Wydatki majątkowe dysponenta części wykonano w kwocie 90 382,8 tys. zł, tj. 97,2% planu po zmianach. Plan wydatków majątkowych po zmianach dysponenta, z wyłączeniem ŁUW - dysponenta III stopnia, wynosił 84 854,3 tys. zł i wykonany został w kwocie 82 475,4 tys. zł (97,2%), w tym przez państwowe jednostki budżetowe (16 055,9 tys. zł, tj. 98,2% planu po zmianach), przez jednostki samorządu terytorialnego (65 062,7 tys. zł, tj. 99,2% planu po zmianach) oraz przez podmioty niepubliczne (1 356,8 tys. zł, tj. 46,3% planu po zmianach). Przyczyną niewykorzystania środków przez beneficjentów niepublicznych była rezygnacja z podpisania stosownych umów w 2024 r. oraz trudności w realizacji programu Maluch+ 2022-2029.

(akta kontroli str. 1513-1570, 8164, 8167-8175, 8417-8466)

Pierwotny plan wydatków majątkowych ŁUW na 2024 r. wynosił 4 944,0 tys. zł przewidywał realizację ośmiu zadań, z czego z dwóch zadań zrezygnowano, tj. „Przebudowa budynków ŁUW w Łodzi przy ul. Żeromskiego 87 (Łódź, województwo łódzkie)” (2 307,0 tys. zł) i „Zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej na budynkach położonych w Łodzi przy ul. Żeromskiego 87 oraz przy ul. Gdańskiej 73” (164,0 tys. zł) z powodu braku wystarczających środków na bieżące stałe opłaty w Urzędzie, środki za zgodą Ministra Finansów zostały przeniesione na uzupełnienie wydatków bieżących.

W ciągu roku dokonano zmian planu wydatków majątkowych do kwoty 8 148,3 tys. zł. Zmiany wynikały m.in. z wprowadzenia dziewięciu nowych zadań (6 921,3 tys. zł), które dotyczyły m.in. zakupu na potrzeby lokalowe ŁUW, tj. Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, udziału wynoszącego 5420/10000 części we współwłasności nieruchomości (6 015,0 tys. zł), zakupu samochodów służbowych (dwa zadania o planowanej wartości po 100 tys. zł), zakupu samochodu dostawczego (179,9 tys. zł) zakupu i wdrożenia urządzenia PALO ALTO dla ŁUW oraz środków zamiejscowych (442,3 tys. zł). W trakcie roku zrealizowano 15 zadań na łączną kwotę 7 907,5 tys. zł, w ramach których m.in. zakupiono na potrzeby lokalowe Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności ww. udziału we współwłasności nieruchomości (6 009,1 tys. zł), wyposażenie i sprzęt dla potrzeb Wojewódzkiego Magazynu Przeciwpowodziowego, tj.: dron, agregaty, motopompy pływające, motopompy szlamowe, namioty, pilarki spalinowe, przyczepę transportową oraz przyczepę na mobilne miejsce pracy (615,1 tys. zł); sprzęt komputerowy z oprogramowaniem i finansowo-księgowym na potrzeby dysponenta III stopnia (209,1 tys. zł), samochód dostawczy w celu realizacji potrzeb transportowych Urzędu związanych m.in. z przewożeniem materiałów, składników majątkowych oraz osób do oddziałów zamiejscowych (179,9 tys. zł), urządzenie służące do zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa punktu styku sieci Internet z wewnętrzną siecią teleinformatyczną Urzędu (442,3 tys. zł). Nie zrealizowano dwóch wprowadzonych do planu zadań o wartości 78 tys. zł, tj. zakupu agregatu prądotwórczego” (15,0 tys. zł) i „zakupu urządzeń ostrzegania i alarmowania – elektronicznych syren alarmowych” (63,0 tys. zł) z przyczyn braku ofert w postępowaniu przetargowym lub wzrostu cen uniemożliwiającego zakup urządzenia. Zadania te zostały zaplanowane na 2025 r.

Zmiany w planie wydatków majątkowych wynikały z faktycznych potrzeb, a przeniesień między rozdziałami i paragrafami klasyfikacji budżetowej, dokonano zgodnie z dyspozycją art. 171 ust. 3 i 4 ufp.

(akta kontroli str. 9644-7162, 8074-8081, 8915-8940, 9240-9311)

Na dzień 31 grudnia 2024 r. zobowiązania w części 85/10 wyniosły 43 814,1 tys. zł i były wyższe od wykazanych w roku 2023 o 9 120,8 tys. zł (34 693,3 tys. zł). Zobowiązania dotyczyły przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz nagród rocznych dla funkcjonariuszy naliczonych za 2024 r. (28 607,19 tys. zł), pochodnych od dodatkowego wynagrodzenia (5 381,9 tys. zł) i wynagrodzeń bezosobowych, w szczególności dla osób wyznaczonych do wykonywania czynności w imieniu Inspekcji Weterynaryjnej (1 924,3 tys. zł), jak również zobowiązania wynikające z zasądzonych na rzecz Gminy - Miasto Opoczno należności głównej wraz z odsetkami i kosztami postępowania będące jednocześnie zobowiązaniami wymagalnymi (łącznie 3 711,7 tys. zł). Powyższe zobowiązanie wymagalne zostało uregulowane w styczniu 2025 r. Wzrost zobowiązań w 2024 r. dotyczył w głównej mierze WSSE w Łodzi (1 532,9 tys. zł),

ŁUW w Łodzi (1 657,3 tys. zł) oraz WIW w Łodzi (1 048,4 tys. zł) i dotyczył wzrostu dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2024 r. wraz z pochodnymi w konsekwencji podwyżek wynagrodzeń.

Zobowiązania ogółem ŁUW wynosiły 8 755,7 tys. zł i były wyższe od zobowiązań za 2023 r. o 1 657,3 tys. zł (7 098,4 tys. zł) a dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Wzrost zobowiązań w 2024 r. wynikał przede wszystkim ze wzrostu wynagrodzenia. Na koniec 2024 r. w części 85/10 wystąpiły zobowiązania wymagalne w kwocie 6,9 tys. zł, które dotyczyły zasądzonych wyroków sądowych i zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(akta kontroli str. 1129-1130, 1514-1550, 1559-1570,
1787-1823, 1835-1846, 9182-9239)

Szczegółowym badaniem pod kątem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności objęto 35 wydatków w wysokości 10 950,1 tys. zł. Próbkę do badania dobrano metodą monetarną z pozapłacowych wydatków budżetu państwa (27 pozycji) oraz metodą celową (47,5 tys. zł). Badane dowody dotyczyły wydatków majątkowych (6 406,2 tys. zł) i wydatków bieżących (4 543,8 tys. zł).

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano w granicach kwot określonych w planie finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Realizacja wydatków objętych badaniem była zgodna z zasadami gospodarowania środkami publicznymi. W wyniku dokonanego zakupu części udziału nieruchomości w ramach zadania inwestycyjnego „Zakup na potrzeby lokalowe Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, tj. Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, udziału wynoszącego 5420/10000 części we współwłasności nieruchomości położonej w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej” na stan środków trwałych przyjęto tylko budynek (udział) pomimo, że przedmiotem zakupu był również udział w gruncie oraz wyposażenie budynku, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 7018-7593, 7743-7754, 8416)

W ŁUW nie wyodrębniono komórki odpowiedzialnej za realizację wydatków na działania promocyjne i reklamowe, co zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektor Generalnej ŁUW wynikało z faktu, że Urząd – jako aparat pomocniczy organu administracji publicznej, tj. Wojewody Łódzkiego, co do zasady nie realizuje zadań z zakresu promocji i reklamy. W przypadku pojawienia się tego typu zadań, realizowały je poszczególne komórki ŁUW, a także Biuro Wojewody w oparciu o upoważnienie wynikające z § 13 ust. 1 pkt 2 i 3 Regulaminu Organizacyjnego ŁUW⁸³ dotyczącego zadań oddziału prasowego i oddziału protokołu i obsługi Kierownictwa Urzędu. Procedura związana z wyborem wykonawcy poszczególnych zadań realizowana była w oparciu o Zarządzenia Dyrektora Generalnego ŁUW w sprawie wprowadzenia Procedur/Regulaminu wewnętrznego udzielania zamówień publicznych w Łódzkim Urzędzie Wojewódzkim⁸⁴. Jak wyjaśniła Dyrektor Generalna ŁUW w Urzędzie nie wprowadzono zasad koordynacji działań promocyjno-reklamowych, z uwagi na fakt, że poszczególne komórki organizacyjne Urzędu samodzielnie lub w grupach odpowiadają za realizację podejmowanych przez siebie działań, w tym analizę zapotrzebowania i wyników. Jednocześnie wyjaśniła, że podlegają

⁸³ Regulamin Organizacyjny Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi – tekst jednolity wprowadzony zarządzeniem Wojewody Łódzkiego nr 164/2024 z dnia 14 sierpnia 2024 r.

⁸⁴ Zarządzenie nr 5/2022 z 25 stycznia 2022 r., nr 8/2023 z 9 marca 2023 r., nr 13/2024 z 27 maja 2024 r. (dalej „Regulamin udzielania zamówień”).

one koordynacji i nadzorowi ze strony kierownictwa jednostki m.in. w ramach cyklicznych spotkań z zarządzającymi komórkami organizacyjnymi czy bieżącej kontroli funkcjonalnej.

(akta kontroli str. 1851-2072, 9317-9324, 9328-9526)

W Urzędzie nie prowadzono także odrębnego rejestru realizowanych w 2024 r. zadań promocyjno-reklamowych i nie określano planów i celów tych działań, które obejmowałyby przedmioty i narzędzia, odbiorców oraz zamierzone efekty. Z kolei plany i cele polityki informacyjnej uwzględniano w systemie kontroli zarządczej⁸⁵.

(akta kontroli str. 1860-1872)

W 2024 r. w ŁUW na działania promocyjno-reklamowe⁸⁶ wydatkowano 332,6 tys. zł⁸⁷ co stanowiło 112,7% wydatków poniesionych na ten cel w 2023 r. (295,2 tys. zł). Przyczyną wzrostu wydatków był w głównej mierze wzrost cen produktów i usług (inflacja), realizacja większej ilości spotkań w związku ze zgłaszanym zapotrzebowaniem od innych podmiotów⁸⁸ oraz wyczerpanie materiałów promocyjnych nabytych w poprzednich latach.

(akta kontroli str. 2073-2116)

Próbą kontroli objęto zrealizowane w 2024 r. wydatki na ww. działalności na kwotę 121,4 tys. zł, tj. 36,5% wydatków poniesionych na ten cel. W wyniku kontroli stwierdzono, że w większości przypadków zadania realizowano w oparciu o wewnętrzne procedury udzielania zamówień publicznych przewidziane dla postępowań, których wartość nie przekraczała kwoty 130 tys. zł. Jednocześnie w jednym przypadku ŁUW przeprowadził postępowanie w sprawie realizacji zamówienia na kwotę 42,5 tys. zł w przedmiocie zakupu materiałów promocyjnych i reklamowych, z naruszeniem § 14 w nawiązaniu do § 24 Regulaminu wewnętrznego udzielania zamówień publicznych⁸⁹, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1998-2023, 2315-2347, 2459-2464, 2472-2478, 2563-2572, 3047-3082)

W 2024 r. ŁUW nie realizował kampanii o charakterze informacyjnym finansowanych ze źródeł innych niż budżet państwa, w tym ze środków funduszy celowych, funduszy obsługiwanych przez BGK oraz środków Polskiego Funduszu Rozwoju.

(akta kontroli str. 1868)

⁸⁵ Cel – realizowanie polityki informacyjnej poprzez upowszechnianie i promowanie programów i projektów rządowych oraz działalności w tym zakresie wojewody łódzkiego i administracji rządowej.

⁸⁶ Obejmujące wydatki na działalność marketingową, public relations i informacyjną, w tym na propagowanie prowadzonych działań i programów społecznych (np. kampanie społeczne, konferencje prasowe, ogłoszenia i komunikaty w telewizji, radio, prasie Internet, social mediach; eventy; darmowe próbki oraz upominki; szyldy i spoty reklamowe; umowy sponsoringu).

⁸⁷ Z tego część wydatków w kwocie 182,7 tys. zł według informacji ŁUW stanowiła działania o charakterze reprezentacyjno-informacyjnych, w tym także integracyjnych, wynikające m.in. z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2039 ze zm.).

⁸⁸ Np. spotkania w przedszkolach promujące działalność Dyspozytorni Medycznej.

⁸⁹ Zarządzenie nr 13/2024 Dyrektora Generalnego ŁUW z 27 maja 2024 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Łódzkim Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi (dalej „Regulamin udzielania zamówień publicznych”).

W ŁUW nie wdrożono odrębnych procedur związanych z zakupem usług doradczych i eksperckich. Zadania te realizowano na podstawie Procedur⁹⁰, a następnie Regulaminu udzielania zamówień, który przewidywał obowiązek prowadzenia rejestru umów zawieranych przez ŁUW, nad rzetelnością którego to rejestru kontrolę sprawowało Wieloosobowe stanowisko ds. zamówień publicznych. Ww. regulacje nie zawierały odrębnych postanowień odnośnie do zlecania usług, w tym analizy potrzeb. Jednocześnie w ww. Regulamin zobowiązywał pracowników odpowiedzialnych merytorycznie za zadanie, do prawidłowego przygotowania i realizacji zamówienia⁹¹. Weryfikacja wykorzystania efektów prac zleconych sprawowana była z kolei w ramach kontroli merytorycznej przez dyrektora poszczególnych komórek realizujących zadania, na podstawie Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów⁹² oraz podlegała nadzorowi kierownictwa ŁUW m.in. poprzez cykliczne spotkania raportujące oraz kontrolę funkcjonalną.

(akta kontroli str. 1860-1872, 9317-9324, 9328-9526)

W 2024 r. ŁUW wydatkował 108,8 tys. zł na zakup usług doradczych i eksperckich⁹³, co stanowiło 0,07% wydatków ŁUW ogółem (166 974,0 tys. zł), 0,4% wydatków poniesionych w § 4300, 4,7% wydatków poniesionych w § 4390 oraz 83,3% wydatków poniesionych w § 6050.

(akta kontroli str. 580-660, 2117)

Próbą kontroli objęto pięć zleceń na kwotę 99,8 tys. zł (91,7% wydatków przeznaczonych na ten cel ogółem). W wyniku kontroli stwierdzono, że zadania realizowano w oparciu o wewnętrzne procedury udzielania zamówień publicznych przewidziane dla postępowań, których wartość nie przekraczała kwoty 130 tys. zł, a same zadania służyły celom statutowym ŁUW. Spośród ww. zleceń, jedna zawarta umowa, dotycząca obsługi prawnej Dyspozytorni Medycznej, nie określała elementów nadzoru ŁUW nad realizacją zamówienia, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2695-2877, 3083-3100)

Działania nadzorcze w obszarze wydatków realizowane były przez Wojewodę Łódzkiego poprzez dokonywanie okresowych analiz wykonania budżetu państwa obejmujących m.in. prawidłowość wykorzystania środków finansowych, w tym w zakresie zgodności poniesionych wydatków z przeznaczeniem, przekazywania i wykorzystania dotacji oraz badania stopnia realizacji przewidzianych zadań. Przeprowadzenie analizy dokumentowano w formie okresowych informacji z wykonania budżetu państwa w układzie klasyfikacji budżetowej oraz zadaniowej, zawierających wnioski i zalecenia kierowane do jednostek podległych i nadzorowanych.

⁹⁰ Zarządzenie nr 28/2021 Dyrektora Generalnego Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi z 31 grudnia 2021 r. w sprawie procedur wewnętrznych udzielania zamówień publicznych w ŁUW w Łodzi, zmienione zarządzeniem nr 5/2022 z 5 stycznia 2022 r. oraz zarządzeniem nr 8/2023 z 9 marca 2023 r.

⁹¹ W sposób celowy, oszczędny, terminowy, kierując się zasadą optymalnego doboru metod i środków w celu uzyskania najlepszych nakładów, w tym poprzez bezstronne (obiektywne), staranne zgodne z obowiązującymi przepisami przygotowanie i realizację zamówienia.

⁹² Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów (dowodów księgowych) w Łódzkim Urzędzie Wojewódzkim w zakresie dysponenta III stopnia wprowadzona zarządzeniem nr 6/2023 Dyrektora Generalnego Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 15 lutego 2023 r.

⁹³ Umowy których przedmiotem były usługi (stałe lub doraźne) świadczone przez specjalistów posiadających ekspercką wiedzę w określonej dziedzinie bądź dziedzinach, jak również o charakterze doradztwa prawniczego, podatkowego, finansowego, technicznego a także z zakresu księgowości, windykacji, zamówień publicznych, audytu oraz usługi konsultingowe.

W 2024 r. WFiB ŁUW przeprowadził i zakończył dwie kontrole finansowe w zakresie wydatków w państwowych jednostkach budżetowych wchodzących w skład administracji zespolonej oraz rozpoczął jedną kontrolę finansową, która kontynuowana była w roku 2025. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości oraz dokonano oceny kontrolowanych jednostek, tj.: WIT w (ocena pozytywna z uchybieniami) oraz w Wojewódzkim Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno - Spożywczych w Łodzi (ocena pozytywna z nieprawidłowościami). Kierownicy kontrolowanych jednostek powiadomili Wojewodę o wykonaniu zaleceń oraz podjętych działaniach mających na celu zapobieżenie nieprawidłowościom i uchybieniom.

W 2024 r. przeprowadzono lub rozpoczęto łącznie 33 kontrole dotacji⁹⁴ udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego lub innym podmiotom. W 29 przypadkach wydano ocenę pozytywną lub pozytywną z nieprawidłowościami lub uchybieniami, czterech kontroli nie zakończono. W wyniku przeprowadzonych kontroli zobowiązano kierowników kontrolowanych jednostek do usunięcia stwierdzonych uchybień oraz do podjęcia działań mających na celu zapobieżenie ich powstawaniu na przyszłość.

(akta kontroli str. 1739-1742, 7598-7688, 8417-8466, 8487-8698)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wojewoda dokonując zatwierdzenia otrzymanych rozliczeń dotacji na finansowanie wypłat bonu energetycznego nie weryfikowała czy rozliczenie przekazał podmiot uprawniony, skutkiem czego zaakceptował 61 rozliczeń przekazanych i podpisanych przez kierowników ośrodków pomocy społecznej lub ich pracowników, pomimo że zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym wójt, burmistrz lub prezydent miasta w terminie do dnia 31 stycznia 2025 r. przedstawia wojewodzie rozliczenie dotacji celowej, o której mowa w art. 5 ust. 2, z wyodrębnieniem liczby i kwoty wypłaconych bonów energetycznych, sporządzone za okres od dnia 1 lipca 2024 r. do dnia 31 grudnia 2024 r.

(akta kontroli str. 7755-7956)

Jak wyjaśniła Wojewoda, wszyscy wójtowie, burmistrzowie oraz prezydenci miast zostali poinformowani o obowiązku wynikającym z art. 6. ust. 2 ustawy o bonie energetycznym. W związku z powyższym nie weryfikowano upoważnień osób podpisujących ww. rozliczenie w imieniu wójta,

⁹⁴ Wykorzystania dotacji lub realizacji zadań, w tym m.in.: dotacji celowych przekazanych na: realizację zadania własnego gmin w ramach 1 i 2 modułu programu wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023; realizację zadania publicznego pod nazwą: „Moduł II – Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu Senior+”, realizację zadań dofinansowanych w 2023 r. w ramach „Rządowego programu ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024”; realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej; realizacji zadania publicznego „Ratownictwo i ochrona ludności”, pn. „Organizowanie i udzielanie pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na obszarach wodnych województwa łódzkiego w 2024 r.”; Zakup sprzętu do utrzymania dróg na terenie gminy, budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej; Realizacja zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z art. 31 ust. 1 ustawy z 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów; realizację Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030.

burmistrza lub prezydenta miasta, domniemywając, iż pracownicy ośrodków pomocy społecznej mają stosowne upoważnienia.

(akta kontroli str. 9240-9311)

2. Wojewoda średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa wyliczała w oparciu o środki zaplanowane w budżecie na 2024 r. na finansowanie działalności dps-ów w rozdziale 85202 § 2130. Wyliczenia średniej wojewódzkiej dokonano poprzez podzielenie kwoty planu (57 479,0 tys. zł) przez liczbę miesięcy i łączną liczbę mieszkańców DPS („na starych zasadach”) w województwie.

Działanie to było naruszeniem art. 87 ust. 7 w związku z ust. 5 ustawy o dochodach jst. zgodnie z którym *średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa stanowi ustalana w budżecie wojewody miesięczna kwota dotacji przeznaczona na działalność domów, zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, bez wydatków inwestycyjnych, podzielona przez liczbę mieszkańców w tych domach. Zaś zgodnie z ust. 5: miesięczną kwotę dotacji dla powiatu ustala się w wysokości odpowiadającej iloczynowi liczby mieszkańców domów, o których mowa w ust. 2, w powiecie i średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu, pomniejszonemu o dochody uzyskiwane z odpłatności za pobyt w domu za mieszkańca, z zastrzeżeniem ust. 6. Średnia wojewódzka jest zatem sumą dotacji dla powiatów, podzieloną przez liczbę mieszkańców „na starych zasadach”.*

Skutkiem powyższego w miesiącu styczniu średnia wojewódzka została zawyżona o kwotę 229,44 zł, zaś w okresie od lutego do grudnia zaniżona o kwotę od 54,30 zł do 564,20 zł.

(akta kontroli str. 6462-6488, 6642-6672, 6685)

Jak wyjaśniła Wojewoda, przyjęty sposób wyliczenia średniej wojewódzkiej kwoty dotacji, zabezpieczał dotację dla wszystkich powiatów w ramach limitu wydatków ustalonego w ustawie budżetowej. *Prezentowany sposób wyliczenia ujęty jest w pismach Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 lipca 2010 nr SPS-023-16298/10 – Zasady działania Domów Pomocy Społecznej i z dnia 28 lutego 2011 roku nr SPS-023-20750/11 – Stanowisko MPiPS w sprawie poprawy warunków finansowych pracowników zatrudnionych w domach pomocy społecznej. Z uwagi na powyższe, wskazany i aprobowany przez Ministerstwo sposób wyliczenia średniej wojewódzkiej jest od lat stosowany nie tylko w woj. łódzkim, ale także w innych urzędach np. w województwie śląskim, małopolskim, lubuskim i podkarpackim. W przypadku przyjęcia innego sposobu wyliczenia średniej wojewódzkiej, brak jest możliwości oszacowania planowanych wydatków na dany rok budżetowy i określenia planów finansowych jednostek na początku roku budżetowego.*

(akta kontroli str. 9118-9181)

3. Badanie prawidłowości ustalania dotacji przeprowadzone na próbie dwóch powiatów, które w 2024 r. otrzymały największe dofinansowanie z budżetu państwa na działalność domów pomocy społecznej wykazało⁹⁵, że w ŁUW na skutek niewłaściwej interpretacji przepisów, przekazano z naruszeniem art. 87 ust. 5 i 6 ustawy dochodach jst kwotę 21 366,1 tys. zł dotacji⁹⁶,

⁹⁵ W oparciu o przyjęty w ŁUW sposób wyliczania miesięcznej dotacji i średniej wojewódzkiej.

⁹⁶ Przy wyliczeniu NIK, które uwzględniło średnią miesięczną dla województwa, o której mowa w art. 87 ust. 6 ustawy o dochodach jst, wyliczaną miesięcznie.

skutkiem czego przekazane miesięczne dotacje zawyżono o łączną kwotę 904,1 tys. zł⁹⁷ i zaniżono o kwotę 249,3 tys. zł⁹⁸:

- 1) Dokonując wyliczeń miesięcznych kwot dotacji dla powiatu, nie uwzględniano średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu pomocy społecznej, wyliczonego na podstawie art. 6 pkt 15 u.p.s. i ogłoszonego przez starostę w wojewódzkim dzienniku urzędowym⁹⁹. Kwota dotacji ustalana była na podstawie podawanych przez powiaty miesięcznych kosztów utrzymania mieszkańców w domach za miesiąc poprzedni, których wartość nie była ustalano w oparciu o ogłaszane przez starostów średnie miesięczne koszty utrzymania w domu.

Działanie to stanowiło naruszenie art. 87 ust. 5 ustawy o dochodach jst w związku z art. 6 pkt 15 u.p.s. Zgodnie z art. 87 ust. 5 *miesięczną kwotę dotacji dla powiatu ustala się w wysokości odpowiadającej iloczynowi liczby mieszkańców domów, o których mowa w ust. 2, w powiecie i średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu, pomniejszonemu o dochody uzyskiwane z odpłatności za pobyt w domu za mieszkańca, z zastrzeżeniem ust. 6*. Z definicji wskazanej w art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej wynika, że przez średni miesięczny koszt utrzymania w domu pomocy społecznej należy rozumieć kwotę rocznych kosztów działalności domu wynikającą z utrzymania mieszkańców, o których mowa w art. 55 ust. 1, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego, w domu. Przy czym w myśl art. 60 ust. 2 ww. ustawy koszt ten jest ogłaszany przez starostę w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

(akta kontroli str. 6611-6627, 6673-6684, 6685)

Zdaniem Wojewody, koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej ogłaszany przez starostę w wojewódzkim dzienniku urzędowym, zgodnie z art. 60 ust. 4 u.p.s., stanowi podstawę do ustalenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. *Wykazany w comiesięcznych informacjach przez dps-y koszt utrzymania mieszkańca jest co miesiąc aktualizowany, co wydaje się właściwe z punktu widzenia rosnących kosztów utrzymania. W związku z powyższym, przyjęcie zaktualizowanej stawki kosztów oraz liczby mieszkańców w danym miesiącu nie budziło wątpliwości w kontekście z art. 87 ust. 4 ustawy o dochodach jst (...). W ww. art. 87 ust. 4 figuruje zapis o miesięcznych kosztach utrzymania mieszkańców za miesiąc poprzedzający, brak jest natomiast zapisu o kosztach ogłaszanych przez Starostę, wyliczanych na bazie roku wcześniejszego do ustalenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej.*

(akta kontroli str. 9118-9181)

⁹⁷ W tym: dotację dla powiatu kutnowskiego zawyżono za miesiące styczeń-marzec i maj-grudzień łącznie o kwotę 520,1 tys. zł, dotację dla miasta Łódź zawyżono za miesiące styczeń-marzec i lipiec-grudzień łącznie o kwotę 384,0 tys. zł.

⁹⁸ W tym: dotację dla powiatu kutnowskiego na miesiąc kwiecień zaniżono o 4,0 tys. zł, dotację dla miasta Łódź zaniżono za miesiące kwiecień, maj i czerwiec zaniżono łącznie o 245,3 tys. zł.

⁹⁹ Art. 60 ust. 2 pkt 2 u.p.s.

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z § 10 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”¹⁰⁰, do oznaczenia jednakowych pojęć używa się jednakowych określeń, a różnych pojęć nie oznacza się tymi samymi określeniami. W pierwotnym brzmieniu ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹⁰¹, w art. 54 zdefiniowano pojęcie średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu pomocy społecznej, a następnie posłużono się nim w art. 87 ust. 5 ustawy o dochodach jst.

- 2) Urząd nieprawidłowo wyliczał miesięczną kwotę dotacji dla powiatu w oparciu o wyliczoną średnią powiatową, której wartość porównywał ze średnią miesięczną kwotą dotacji dla województwa, co było niezgodne ze sposobem wyliczania miesięcznej kwoty dotacji określonym w art. 87 ust. 5, w związku z ust. 6, w myśl którego miesięczna kwota dotacji dla powiatu wylicza się dla każdego domu pomocy społecznej w powiecie, w oparciu o wielkości ustalone dla poszczególnych domów, zaś w myśl ust. 6 średnia wojewódzka powinna być porównywana do wyliczonych kosztów poszczególnych domów.

(akta kontroli str. 6541-6592)

Jak wyjaśniła Wojewoda, w związku z tym, że dotacja jest przekazywana do powiatów, to wyliczano średni koszt utrzymania mieszkańca w powiecie sumując miesięczne koszty utrzymania mieszkańców (ogółem) za miesiąc poprzedni, następnie pomniejszano o dochody uzyskane z odpłatności za miesiąc poprzedni i uzyskaną kwotę dzielono przez liczbę wszystkich mieszkańców „na starych zasadach” w powiecie. Uzyskany w ten sposób średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w powiecie porównywano ze średnią kwotą dotacji dla województwa.

(akta kontroli str. 9118-9181)

4. Dokonując w 2024 r. zwiększeń (o łączną kwotę 2 597,1 tys. zł) dotacji powiatom prowadzącym lub zlecającym prowadzenie domu pomocy społecznej „na starych zasadach”, zastosowano kryteria niezgodne z art. 155 ust. 2 u.p.s., w świetle których, dokonując zwiększeń lub zmniejszeń dotacji należy brać pod uwagę typ dps oraz uzyskane dochody z tytułu odpłatności za pobyt. Według kryteriów zastosowanych w Urzędzie, poziom zwiększeń uzależniono od liczby mieszkańców domów.

W grudniu 2024 r. Wojewoda przeznaczył dla domów pomocy społecznej dodatkowe środki w wysokości 2 475 zł na mieszkańca. Do wyliczeń przyjęto rzeczywistą liczbę mieszkańców „na starych zasadach” wg stanu na dzień 13 listopada 2024 roku, tj. 1 049 mieszkańców.

(akta kontroli str.6593-6627)

Wojewoda w wyjaśnieniach potwierdziła, że wysokość wypłaconej dodatkowej dotacji była uzależniona od aktualnej liczby mieszkańców.

(akta kontroli str. 9240-9311)

¹⁰⁰ Dz. U. Nr 100, poz. 908, ze zm.

¹⁰¹ Dz. U. z 2003 r. nr 203 poz. 1966.

5. W wyniku dokonanego w dniu 27 grudnia 2024 r. zakupu części udziału nieruchomości w ramach zadania inwestycyjnego „Zakup na potrzeby lokalowe Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, tj. Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, udziału wynoszącego 5420/10000 części we współwłasności nieruchomości położonej w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej” o łącznej wartości 6 009,1 tys. zł, na stan środków trwałych dokumentem OT z dnia 1 lutego 2025 r. przyjęto tylko budynek (udział) z wartością 6 009,1 tys. zł pomimo, że przedmiotem zakupu była nieruchomość gruntowa zabudowana budynkiem oraz wyposażenie budynku.

Działanie to stanowiło naruszenie art. 3 ust. 1 pkt 15 lit. a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁰², zgodnie z którym środki trwałe są to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Zalicza się do nich m.in. nieruchomości w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego.

Zgodnie zaś z przepisami zawartymi w pkt 1.3 w części „Objaśnienia wstępne” załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) w KŚT *za podstawową jednostkę ewidencji przyjmuje się pojedynczy obiekt majątku trwałego spełniający określone funkcje w procesie wytwarzania wyrobów i świadczenia usług.*

Urząd w trakcie kontroli NIK dokonał korekty zapisów, przyjmując na stan odpowiednio grunt i budynek z pominięciem wyposażenia.

(akta kontroli str. 7116-7191, 8954-8968)

Dyrektor Generalna potwierdziła, że w ewidencji pierwotnie nie wyodrębniono udziału w gruncie. Jak wyjaśniła, *dokonując korekty, na stan majątkowy przyjęto odrębnie grunt (udział) i odrębnie budynek (udział) bez rozliczenia zakupionego wyposażenia, ponieważ wartość wyposażenia budynku, na dzień 1 lutego 2025 r., nie została określona. Po dokonaniu jego inwentaryzacji i wyceny, w trakcie 2025 r. zostaną dokonane odpowiednie korekty w ewidencji majątku ŁUW w Łodzi.*

(akta kontroli str. 9182-9239)

6. W ŁUW wydatkowano 34,5 tys. zł netto, tj. 42,5 tys. zł brutto na zakup materiałów promocyjno-reklamowych¹⁰³, z naruszeniem § 1 pkt 3 ppkt 2), § 14 i § 24 Regulaminu udzielania zamówień publicznych, odstępując od przewidzianego dla zamówień przekraczających wartość 30,0 tys. zł netto trybu konkurencyjnego, przy braku wystąpienia okoliczności umożliwiających takie odstępnie.

Zgodnie z ww. regulacjami odstępnie od stosowania procedur określonych w ww. Regulaminie możliwe było w szczególnie uzasadnionych przypadkach, z zastrzeżeniem wystąpienia przez wydział merytoryczny

¹⁰² Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.

¹⁰³ Wniosek B 775/2024, obejmujący długopisy, bidony, ołówki, kubki, kalendarze, notesy, torby i termosy za 24,4 tys. zł netto, tj. 30,0 tys. zł brutto; 4 szt. rollup za 1,0 tys. zł netto, tj. 1,3 tys. zł brutto i notesy, torby materiałowe, kalendarze i teczki dyplomowe za 9,1 tys. zł netto, tj. 11,2 tys. zł brutto.

z pisemnym wnioskiem zawierającym merytoryczne i ekonomiczne uzasadnienie odstąpienia od stosowania Regulaminu. Natomiast wniosek¹⁰⁴ skierowany do Dyrektora Generalnej, w którym zwrócono się o wyrażenie zgody na realizację zamówienia w tzw. trybie uproszczonym z uwagi na pilny charakter procedowania sprawy, wskazywał na zakres zamówienia jakim był zakup różnorodnych gadżetów o charakterze biurowym, brandowanych logotypami ŁUW oraz WBiZK¹⁰⁵ i jego przeznaczenie, tj. akcesoria te miały za zadanie pełnić rolę gadżetów marketingowych oraz służyć budowaniu pozytywnego wizerunku ŁUW w Łodzi oraz całej administracji rządowej w województwie i miały być przekazywane w formie upominków podczas wydarzeń promocyjnych oraz gościom ŁUW. We wniosku wskazano, że przeprowadzono procedurę szacowania wartości zamówienia, która wyłoniła wykonawców przedstawiających najlepsze oferty pod względem cenowym, jakościowym i terminowym¹⁰⁶. Część ekonomiczna wniosku wskazywała natomiast jedynie na łączną kwotę zamówienia 34,5 tys. zł netto i informację, że przekracza ona wartość 30 tys. zł netto.

Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora Generalnej pismem ZK-I.272.56.2024 z dnia 12 grudnia 2024 r. *zwrócono się (...) o wyrażenie zgody na odstąpienie od stosowania procedury określonej w Rozdziale III § 14 Regulaminu i umożliwienie WBiZK wspólnie z BW¹⁰⁷ oraz BAiL¹⁰⁸ procedowania usługi wykonania gadżetów z logo na potrzeby ŁUW w Łodzi zgodnie z procedurą uproszczoną, tj. wniosku B. Wniosek zawierał merytoryczne uzasadnienie, a wraz z nim zostały przekazane m.in.: rozeznanie rynkowe w postaci korespondencji mailowej oraz notatka służbowa z przeprowadzonych rozmów telefonicznych w dniu 10.12.2024 r. z potencjalnymi wykonawcami. Większość potencjalnych wykonawców zadeklarowała terminy realizacji zamówienia powyżej miesiąca. Wobec powyższego Zamawiający uznał, że przy zastosowaniu procedury konkurencyjności, która jest bardziej sformalizowana (m.in. termin składania ofert min. 7 dni od zamieszczenia na stronie lub przesłania do wykonawców, badanie i ocena ofert oraz ryzyko unieważnienia procedury w przypadku braku ofert lub odrzuceniu wszystkich ofert), istniało uzasadnione ryzyko niezrealizowania zamówienia do końca 2024 roku. Pomimo odstąpienia od zastosowania procedury konkurencyjności Urząd w celu dochowania zasady konkurencyjności przeprowadził stosowne rozeznanie rynkowe, w ramach którego do każdego z wykonawców zostały przekazane takie same informacje, na podstawie których mieli równe szanse na złożenie oferty, co było podstawą do wyboru najkorzystniejszej oferty.*

Dodatkowo Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że szczególnie uzasadnionym przypadkiem odstąpienia od trybu konkurencyjnego był fakt, że *żadna z firm, z którą kontaktowali się pracownicy ŁUW nie wyrażała zainteresowania udziałem w postępowaniu przeprowadzonym w trybie konkurencyjnym, z kolei pilny charakter zadania, zgodnie z wyjaśnieniem (...) podyktowany był tym, że usługa wykonania gadżetów została pozostawiona do realizacji na koniec roku budżetowego i decyzja o jej wykonaniu została podjęta, gdy było wiadomo, że*

¹⁰⁴ Zgoda Dyrektora Generalnej udzielona podpisem elektronicznym na wniosku w dniu 16 grudnia 2024 r.

¹⁰⁵ Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego.

¹⁰⁶ We wniosku wskazano, że oferty innych dostawców odrzucono z powodu wyższych cen oraz niespełniania wymogu dotyczącego terminu dostawy.

¹⁰⁷ Biuro Wojewody.

¹⁰⁸ Biuro Administracji i Logistyki.

powstały oszczędności i nie będzie konieczności realizacji pilnych, innych wydatków.

(akta kontroli str. 2337-2478, 2563-2571, 2681-2693, 2878-2894, 9200-9239)

Zdaniem NIK powyższe okoliczności oraz wnioski nie spełniały przesłanek o których mowa w § 24 Regulaminu udzielenia zamówień publicznych. Wniosek nie uzasadniał w wymagany sposób przesłanek odstąpienia od procedury konkurencyjnej, a charakter zamówienia, jakim był zakup materiałów promocyjnych i reklamowych, oraz przeznaczenie zamawianych produktów opisane w ww. wniosku, nie wskazywały na jego pilny charakter. Ponadto dokumentacja źródłowa przedstawiona do kontroli nie potwierdza braku zainteresowania wybranych wykonawców udziałem w postępowaniu prowadzonym w trybie konkurencyjnym ani faktu prowadzenia uzgodnień w ww. zakresie, co i tak, zdaniem NIK nie powinno stanowić okoliczności uzasadniających odstąpienie od wymaganej Regulaminem procedury.

7. Umowa nr WZ/17/2027 zawarta w dniu 24 czerwca 2024 r. pomiędzy ŁUW a Wykonawcą, w przedmiocie obsługi prawnej Dyspozytorni Medycznej, nie określała elementów nadzoru ze strony ŁUW nad jej realizacją, co było działaniem nierzetelnym.

Dyrektor Generalna ŁUW wyjaśniła, że nie zawarto takiej adnotacji w umowie WZ/17/2024, gdyż domyślnie beneficjentem przedmiotu zamówienia jest Dyspozytorna Medyczna i to kierownictwo tego oddziału korzysta z umowy i jednocześnie prowadzi bieżący nadzór nad jej realizacją. Przedmiotowa umowa realizowana była przez Wykonawcę zgodnie z zapisami jej i nie budziła żadnych zastrzeżeń ze strony Zlecającego. W przypadku gdyby Wykonawca nie wywiązywał się z umowy wówczas od razu stosowalibyśmy mechanizmy egzekwujące realizację oczekiwanych zadań. Ze względu na specyfikę usługi będącej przedmiotem umowy nie ma możliwości sprecyzowania każdego elementu współpracy. Umowa zapewnia szybki dostęp do obsługi prawnej i bieżącą współpracę w zakresie spraw dotyczących Dyspozytorni Medycznej (...). Umowa przewidywała cotygodniowe wizyty Zleceniobiorcy w siedzibie dyspozytorni medycznej. Takie wizyty się odbywały (...). Dalej idący nadzór nad Zleceniobiorcą, który posiada stosowne uprawnienia do wykonywania zawodu nie był konieczny.

(akta kontroli str. 2119-2218, 2277-2308, 9200-9239)

Zdaniem NIK, uregulowanie w zawartej umowie elementów nadzoru ŁUW nad realizacją poszczególnych jej postanowień, wprowadzając konkretne narzędzia i rozwiązania, adekwatne do charakteru i zakresu zleconego zadania, stanowi zabezpieczenie interesu zamawiającego i ma na celu bieżące zapewnienie prawidłowości realizacji umowy.

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

Zrealizowane w 2024 r. w części 85/10 wydatki budżetu środków europejskich w kwocie 11 844,8 tys. zł stanowiły 58,56% planu po zmianach i były niższe o 33 251,8 tys. zł od wydatków poniesionych w 2023 r. (45 096,6 tys. zł). Plan pierwotny (10 873,0 tys. zł) został zwiększony środkami rezerwy celowej cz. 83 poz. 98 (9 295,0 tys. zł) i poz. 99 (58,9 tys. zł) do kwoty 20 226,9 tys. zł.

Zmniejszenie wydatków w porównaniu do 2023 r. wynikało z zakończenia w 2023 r. projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (42 384,8 tys. zł).

Wydatki w 2024 r. poniesione zostały na dotacje dla JST (896,5 tys. zł) oraz dotacje dla podmiotów niepublicznych (10 619,1 tys. zł), a także na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników zaangażowanych w realizację projektów (329,2 tys. zł - wydatki realizował ŁUW), w tym:

- w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 na projekt „Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej” wydatkowano kwotę 114,9 tys. zł, tj. 81,6% planu po zmianach (140,9 tys. zł) na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu;
- w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 na projekt „Tworzenie oraz funkcjonowanie nowych miejsc opieki realizowanych w ramach programu Maluch+ 2022-2029”¹⁰⁹ wydatkowano kwotę 11 729,9 tys. zł, tj. 58,7% planu po zmianach (19 976,0 tys. zł), w tym na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu (214,3 tys. zł z planowanych 217,0 tys. zł), na dotacje dla JST (896,5 tys. zł z planowanych 910,3 tys. zł), na dotacje dla podmiotów niepublicznych (10 619,1 tys. zł z planowanych 18 848,7 tys. zł).

Niższe o 8 382,1 tys. zł wykonanie wydatków budżetu środków europejskich w porównaniu do planu po zmianach (20 226,9 tys. zł) dotyczyło realizacji programu Maluch+ (8 246,1 tys. zł, w tym środków z rezerwy celowej w cz. 83 poz. 99 w kwocie 7 675,3 tys. zł) i wynikało z rezygnacji przez część beneficjentów programu (podmiotów niepublicznych) z podpisania stosownych umów w 2024 roku po przyznaniu środków z rezerwy celowej oraz trudności beneficjentów powstałych na etapie tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi (m.in. trudności ze znalezieniem odpowiednich lokali, adaptacją pomieszczeń).

W 2024 r. nie zrealizowano jednego zadania pn. „Modernizacja i rozbudowa sieci łączności radiowej Państwowego Ratownictwa Medycznego w województwie łódzkim”, planowanego do dofinansowania w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (w kwocie 110,0 tys. zł), z powodu przedłużającego się procesu oceny formalnej i merytorycznej dokumentacji aplikacyjnej. Środki Wojewoda zgłosił do blokady¹¹⁰.

(akta kontroli str. 786-822, 1346-1348, 1579-1585, 8086-8087, 8176-8183, 8825-8854, 8969-9117)

Analiza wykorzystania 100,0% środków przyznanych z rezerw celowych z budżetu środków europejskich w kwocie 9 353,9 tys. zł¹¹¹ wykazała, że zostały wykorzystane w kwocie 1 678,6 tys. zł (17,9%)¹¹², w tym w cz. 83 poz. 99 w 58,9 tys. zł, tj. w 100%, w poz. 98 w 1 619,7 tys. zł, tj. w 17,4% na cele określone w decyzjach Ministra Finansów, tj. na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu "Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej" (58,9 tys. zł) oraz na realizację projektu pn. "Opieka nad dzieckiem

¹⁰⁹ Dalej: program Maluch+.

¹¹⁰ W 2024 r. Wojewoda dokonał jednej blokady środków europejskich w ww. kwocie 110,0 tys. zł.

¹¹¹ Łącznie trzema decyzjami.

¹¹² Na dzień 31 grudnia 2024 r.

do lat 3 - program Maluch+" (1 619,7 tys. zł). Wojewoda nie występował z wnioskiem o korektę decyzji. Jak wyjaśniła Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej, Wojewoda łódzki był zobowiązany do zawarcia umów z ostatecznymi odbiorcami wsparcia po spełnieniu przez nich określonych wymagań formalnych, a jednocześnie nie posiadał stosownych instrumentów pozwalających na określenie konkretnej daty, do której zawarcie umów ma nastąpić, tym, samym brak było możliwości precyzyjnego określenia wysokości środków, które nie zostaną wykorzystane w ramach przedmiotowej decyzji, a tym samym nie było możliwe wystąpienie do Ministerstwa Finansów z wnioskiem o dokonania korekty decyzji w terminie umożliwiającym jego rozpatrzenie.

(akta kontroli str. 3461-3832, 8825-8854)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2024 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

Powyższą ocenę uzasadnia realizacja skontrolowanych wydatków w sposób co do zasady zgodny z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, określonymi w ufp i aktach wykonawczych. Nadzór nad wykorzystaniem środków prowadzony był w sposób rzetelny.

Niemniej Wojewoda nieprawidłowo, tj. z naruszeniem art. 87 ustawy o dochodach jst wyliczył wartość dotacji powiatom prowadzącym lub zlecającym prowadzenie domu pomocy społecznej „na starych zasadach” oraz nieprawidłowo ustalał wartość średniej miesięcznej kwoty dotacji dla województwa. W skutek powyższego przekazane miesięczne dotacje dla dwóch objętych badaniem powiatów, zawyżono lub zaniżono łącznie o kwotę 1 153,40 zł. Ponadto dokonał zwiększenia powiatom ww. dotacji z pominięciem kryteriów określonych w art. 155 ust. 2 u.p.s.

Stwierdzone powyżej nieprawidłowości oraz nieprawidłowości polegające na nieweryfikowaniu czy rozliczenie dotyczące wypłat bonu energetycznego przekazały podmioty uprawnione, nieprawidłowym przyjęciu na stan zakupionych środków trwałych oraz nieprzestrzegania Regulaminu udzielania zamówień publicznych i nieokreślenia w umowie elementów nadzoru, z uwagi na skalę lub formalny charakter, nie miały wpływu na obniżenie oceny.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych *łącznych* sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta części 85/10 – województwo łódzkie i sprawozdań jednostkowych Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa

- członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28UE),
- Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach,
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/10 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej co do zasady zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Przy czym w sprawozdaniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniach Rb-70 sporządzonym w dniu 10 stycznia 2025 r. przez ŁUW w Łodzi – dysponenta III stopnia za okres sprawozdawczy do końca IV kwartału 2024 r., a następnie w jego korekcie z dnia 21 stycznia 2025 r. w związku z wykazaniem w nim zobowiązania za 2018 r. zawyżono wysokość wynagrodzeń w części „Wykonanie - osobowe/uposażenia” oraz „Wykonanie – dodatkowe wynagrodzenie”, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 316-1032, 1132-1786)

W ŁUW zrealizowano wnioski z poprzedniej kontroli budżetowej dotyczące złożenia korekt: rocznego sprawozdania Rb-28 za 2023 r. oraz sprawozdania o zatrudnieniu i wynagrodzeniach Rb-70 za okres sprawozdawczy do końca IV kwartału 2023 r. jak również w zakresie uaktualnienia polityki rachunkowości. Nie zrealizowano wniosku dotyczącego uaktualnienia zarządzenia *Nr 18/2014 Dyrektora Generalnego Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi z dnia 1 października 2014 r. w sprawie ustalenia zasad i procedur realizacji zadań służb finansowo - księgowych Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi - dysponenta III stopnia części budżetowej 85/10 - województwo łódzkie*¹¹³. Wojewoda wyjaśniła, że prace nad uaktualnieniem ww. zarządzenia zostały rozpoczęte i trwają.

Poza nieaktualnymi procedurami w zakresie sposobu przekazywania sprawozdań Rb-28UE oraz Rb-28 Programy, których dotyczył ww. wniosek, w trakcie bieżącej kontroli stwierdzono również nieaktualne zapisy dotyczące procedur realizacji spraw związanych z ewidencją oraz sprawozdawczością w układzie zadaniowym, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 885-1003, 8487-8705, 8880-8891, 9182-9239, 9564-9565)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawozdaniu Rb-70 za IV kwartał 2024 r. sporządzonym przez ŁUW w Łodzi - dysponenta III stopnia w dniu 10 stycznia 2025 r., a następnie jego

¹¹³ Dalej: zarządzenie w sprawie zasad i procedur Biura Kadr Płac i Budżetu.

korekcie z dnia 21 stycznia 2025 r. w łącznej wysokości wykonania wynagrodzenia w kolumnach 14 (wynagrodzenia - wykonanie osobowe/uposażenia) i 15 (wynagrodzenia - wykonanie dodatkowe wynagrodzenie roczne) wykazano zobowiązanie z 2018 r. w stosunku do zmarłego pracownika, odpowiednio: z tytułu wynagrodzenia w wys. 332,95 zł, z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego w wys. 2 283,58 zł. Zgodnie z § 16 pkt 12 i § 17 załącznika 35 do obowiązującego w 2024 r. rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej z dnia 11 stycznia 2022 r.¹¹⁴, 14 i 15 sprawozdania Rb-70, wykazuje się wykonanie wydatków klasyfikowanych w § 401-407 i § 479-480 klasyfikacji budżetowej, od początku roku do końca okresu sprawozdawczego, a kwoty wynagrodzeń powinny być ujmowane w wysokości zgodnej z kwotami brutto listy płac (łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne opłacanymi przez ubezpieczonych oraz z zaliczką na podatek dochodowy od tych wynagrodzeń, niezależnie od terminu płatności). Powyższa nieprawidłowość skutkowałą wykazaniem łącznego wykonania wynagrodzenia w wysokości 100 352 690,53 zł zamiast 100 350 074,00 zł, tj. zawyżeniem wykonania o kwotę 2 616,53 zł.

Dyrektor Generalna nie wyjaśniła przyczyn powyższego natomiast w wyjaśnieniach wskazała, że po ponownym przeanalizowaniu dokumentacji i aktualnych przepisów podjęła decyzję o skorygowaniu sprawozdania. W dniu 29 stycznia 2025 r. sporządzono korektę sprawozdania Rb-70, w której wykonanie wykazane w kolumnie 14 i 15 zostało pomniejszone o kwotę zobowiązań dot. 2018 r.

(akta kontroli str. 316-485, 8700-8705)

2. Obowiązujące w Urzędzie procedury wynikające z zarządzenia w sprawie zasad i procedur Biura Kadr Płac i Budżetu zawierały nieaktualne informacje:

- a) W pkt 1.9 zarządzenia, w zakresie sposobu przekazywania sprawozdań wskazano, że sprawozdania budżetowe Rb-28UE oraz Rb-28 Programy przekazywane są w systemie EZD. Powyższy zapis był niezgodny z § 11 obowiązującego w 2024 r. rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej, zgodnie z którym sprawozdania te przekazuje się w Informatycznym Systemie Obsługi Budżetu Państwa TREZOR.

Dyrektor Generalny wyjaśniła, że prace nad uaktualnieniem zarządzenia zostały rozpoczęte i trwają. Z dniem 1 stycznia 2025 r. w ŁUW w Łodzi zmienił się program księgowy oraz polityka rachunkowości. Następstwem powyższego będzie z kolei zmiana zarządzenia w sprawie ustalenia zasad i procedur.

Kwestie nieaktualności opisu sposobu przekazywania sprawozdań zawarto w wystąpieniu pokontrolnym NIK w kontroli P/24/001 (Wykonanie budżetu państwa w 2023 r.), w którym we wnioskach, NIK wносиła o uaktualnienie procedury.

W zakresie niezrealizowania ww. wniosku Wojewoda wyjaśniła, że zmiana zasad i procedur w ŁUW może być wyłącznie działaniem następczym wobec nowej polityki rachunkowości i zmian wynikających z przejścia na nowy system księgowy.

NIK nie podziela powyższego wyjaśnienia, wewnętrzne procedury w jednostce ustalają zasady pracy, porządkują ją i upraszczają, a także

¹¹⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 454, dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

ułatwiają eliminowanie błędów. Niedopuszczalne jest, pozostawienie wewnętrznych procedur jako nadal obowiązujących pomimo pełnej świadomości ich niezgodności z obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli str. 8487-8705, 9564-9565)

- b) W pkt 1.10 zarządzenia wskazano, że ewidencja wydatków w układzie zadaniowym prowadzona przez OW ŁUW umożliwia realizację obowiązku sprawozdawczego Urzędu, zaś w § 140 polityki rachunkowości ŁUW¹¹⁵ wskazano, że do ewidencji planu finansowego wydatków budżetowych w układzie zadaniowym stosuje się konto 990, w którym po stronie Wn ujmuje się plan wydatków budżetowych w układzie zadaniowym, a po stronie Ma – równowartość zrealizowanych wydatków budżetowych w układzie zadaniowym oraz wartość planu niezrealizowanego. Tymczasem na moment sporządzenia sprawozdania rocznego Rb-BZ1 za 2024 r. w księgach rachunkowych ŁUW nie zaewidencjonowano wykonania w układzie zadaniowym na koncie 990, co uniemożliwiło realizację obowiązku sprawozdawczego na podstawie zapisów ww. konta księgowego. Zgodnie z wyjaśnieniami Głównej księgowej ŁUW w Łodzi, podstawą do sporządzenia sprawozdania Rb-BZ1 w zakresie planu w układzie zadaniowym są zapisy konta Wn 990, natomiast wykonanie wykazywane jest na podstawie zestawienia generowanego w oparciu o zapisy kont 130 i 138.

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że w związku z koniecznością dostosowania procedur do obecnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych z tym związanych ostateczne opracowanie ww. procedur planowane jest na rok 2025 po pełnym wdrożeniu systemu księgowego. W swoich wyjaśnieniach Dyrektor wskazała, że obecnie zapisy na stronie Ma konta 990 dokonywane są równolegle do zapisów na koncie 130.

(akta kontroli str. 885-1003, 8700-8705, 8880-8891,
9182-9239, 9564-9565)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Roczne sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2024 r. zostały sporządzone terminowo, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek), a sprawozdania jednostkowe ŁUW jako dysponenta III stopnia – na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Stwierdzone nieprawidłowości w sprawozdaniu Rb-70 z uwagi na skalę nie spowodowały obniżenia oceny częściowej. Na opinię o sprawozdawczości nie miały również wpływu nieprawidłowości stwierdzone w zakresie procedur wewnętrznych bowiem ich nieaktualność nie przełożyła się na błędy w rocznych sprawozdaniach.

¹¹⁵ Stanowiąca załącznik do Zarządzenia nr 3/2023 Dyrektora Generalnego Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi z dnia 24 stycznia 2023 r. w sprawie ustalenia Polityki rachunkowości Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi – dysponenta III stopnia części budżetowej 85/10 – województwo łódzkie.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK nie formułuje uwag i wnosi o:

Wnioski	1. Uaktualnienie zarządzenia w sprawie zasad i procedur Biura Kadr, Płac i Budżetu w ŁUW.2. Rozliczenie i przyjęcie na stan wyposażenia budynku zakupionego wraz z nieruchomością.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w formie dokumentu elektronicznego.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie ¹¹⁶ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora jednostki organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.
--------------------------------	--

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.
--	---

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia 14 kwietnia 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Łodzi

p.o. Dyrektor

Piotr Walczak

/-/

Sylvia Piechota
główny specjalista kp.

/-/

¹¹⁶ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych NIK. W przypadku zaś doręczania przesyłki listowej z zastrzeżeniami przez operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia.

Magdalena Walicka-Bąk
główny specjalista kp.

/-/

Zuzanna Sieradzka
główny specjalista kp.

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

Piotr Walczak
p.o. Dyrektor
Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

/podpisano elektronicznie/